

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadóért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.
Társaszerkesztő: Buday Barna az OMGE. titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1900. márczius 23-án d. e. 10 órakor.
A párisi nemzetközi mezőgazdasági kongresszus előkészítő-bizottságának ülése.
1900. márczius 24-én d. e. 11 órakor
Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetének közgyűlése.
1900. márczius 25-én d. e. 10 órakor
Orsz. méhészeti egyesület közgyűlése.
1900. márczius 25-én d. u. 4 órakor
Magy. mezőg. szesztermelők orsz. egyesületének közgyűlése.

Tavaszi luxus-lóvásár.

Az idei tavaszi luxus-lóvásár április hó 1., 2. és 3-ik napján tartatik meg az OMGE. védnöksége alatt a „Tattersall” istállóiban.

Az állami ménesek számfelletti lovai erre a vásárra nem fognak felhozatni.

A luxus-lóvásár díjazással lesz egybekötve. Négyes fogatok részére kettő; híműs és jukker fogatok, valamint háts lovak részére egyenként három 600—600 koronás díj, vagyis összesen 11 díj 2400 korona összegben tüzetik ki.

A bejelentési határidő márczius hó 10-én lejárt. Katalógus és a vásár tervezete a Tattersall titkárságánál (Bpest, Külső Kerepesi-út) kapható.

Figyelmeztetés OMGE. t. tagjaihoz.

Alapszabályaink 8. §. c) pontja értelmében az alapítványi kamatok és évdíjak márczius hó végéig az egyesület

pénztárába befizetendők. Felkérjük t. tagjainkat, hogy ezen kötelezettségüknek eleget tenni sziveskedjenek; a pénz megküldésének könnyebbitése céljából lapunk első számához postautalványlapot mellékelünk.

Felhívjuk továbbá t. tagjaink figyelmét arra is, hogy az alapítványi és tagdíj hátralékok, a múlt évben szétküldött évkönyvben, a tagok névsorainál kivannak tüntetve; amire azzal a megjegyzéssel hívjuk fel t. tagjaink figyelmét, hogy azok hátralékait, akik április haváig folyó évi tartozásukat be nem fizetik, az Egyesületi Tanács határozata alapján április havában per útján fogjuk behajtani, mert az egyesületre nehezendő nagy terhek a tagdíjak szigorú behajtását követelik, hogy az egyesület is eleget tehessen kötelezettségeinek.

Igazgató.

A munkásközvetítés szervezése.

Jövendő közgazdasági fejlődésünk legfontosabb feladatainak egyikét kétségtelenül a munkáskérdés helyes megoldása képezi. Nagy feladat; de meg kell lenni és éppen ezért meg is fogjuk találni a módját. Ugy fejlődő iparunk, mint folyton intenzívebbé átalakuló mezőgazdaságunk minnél több és több munkáskezet vesz igénybe; a ország lakosságának napról-napra szaporodó száma évről-évre gyarapítja azok számát, kiknek létfontosságukat két kezük munkájával kell megkeresniök. Hisz ez jól van így! Hol van hát a baj? Hiszen így a növekvő munkás-szükséglet megtalálja kielégítését a folyton növekvő kínálatban; és viszont! Volna hajlandó kérdezni a pusztán teoretikus nemzetgazda. Pedig hát

még sincs így; sőt éppen azt tapasztaljuk, hogy míg egy oldalon az ipar fejlődésének sőt a föld belterjesebb művelésének is útját állja a munkáskéz hiánya; addig más részről évenként a dolgozásra vállalkozó munkások ezrei vándorolnak ki a Felvidékről, sőt az ország szívéből is Amerikába, a Székelyföldről Romániába, az ország nyugati részeiből Ausztriába. Az egyik helyen arattalanul pereg ki az érett buza, míg más oldalon öbe tett kezekkel éhesen nézi a napot a dolgozni hajlandó munkásember.

A bajnak okát nem nehéz megtalálni: a munkáskínálat nem tudja megtalálni az érintkezést a munkáskereslettel; de a bajt orvosolni, az már egy nehéz közgazdasági és államférfi feladat.

Városokban és némely nagyközségekben rendszeren ugyanazon hely, melyen az eladó a vevővel találkozik, t. i. a piac, egyszersmind találkozási pontja munkáskeresletnek és kínálatnak is. Olyan helyeken, hol sem a kínálatban, sem a keresletben nem mutatkozik nagyobb hiány vagy felesleg s az meg is felel az igényeknek; az ilyen helyeken nincs is baj. Mások azonban a viszonyok mindenütt oly vidékeken, a hol egyrésztől vagy a népesedés sűrűsége, vagy a munkaalkalom hiányában feles számban maradoak munkáskezek alkalmazás nélkül, vagy másrésztől gyéren népesedett vidéken, vagy nagyobb ipari központok mellett fekvő gazdaságok képtelenek magoknak a megfelelő számú munkásért helyben vagy a környékből megszerezni. Hogy találja meg az érintkezést a munkaadó, a távoli vidéken alkalmaztatás nélkül heverni kényszerülő munkással?

Nálunk e ponton megezáfolta az élet a teoriát, mely azt állítja, mint csálhatlan igazságot, hogy a termelés és fogyasztás közötti különbözetet önként és minden beavatkozás nélkül kiegyenlíti a keresletet és kínálatot közvetítő magánvállalkozás. Lehet, hogy így fejlődött volna a dolog másutt; de nem mináunk.

Tavaszi VETŐMAG szükségletünk

beszerzése végett forduljunk a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, Budapest, V. ker., Alkotmány-u. 31.

Mai számunk 20 oldal.

Arra, hogy valaki a munkásközvetítésre nagyban és sikerrel vállalkozzék, tetemes tökének kívül az ország közgazdasági és népesedési viszonyainak alapos ismeretére s rendkívül kiterjedt összeköttetésekre lenne szüksége és oly általánosan ismert és tisztelt névre, mely képes lenne mindenütt bizalmat kelteni. Azok a képzettséget és összeköttetéseket egyaránt nélkülöző magán egyének, kik nálunk eddig itt-ott egyes vidékeken próbálkoztak a munkásközvetítéssel, mindig csak rontottak a helyzeten; kapzsiságuk és lelkiismeretlenségük minden oldalon annyira bizalmatlanokká tette az embereket, hogy immár közhitté vált, hogy csalódnia kell annak, aki reájok bizza magát.

A magán vállalkozás egyáltalán nem volt képes a különbözőket kiegyenlíteni, míg végre annyira fájóvá lett a baj, hogy kénytelen volt azzal a törvényhozás is foglalkozni. Külön organikus törvény hozatalának szükségét nem látta ugyan; de a midőn a mezőgazdasági munkások jogviszonyainak szabályozásáról az 1898. évi II-ik t.-cz. határozmányai által intézkedett, ezen törvény 77-ik §-ában felhatalmazta a földmivelési minisztert, hogy a gazdasági munkásközvetítés ügyét rendeletileg szabályozza.

Teljesen a földmivelési miniszter belátására volt tehát bízva az ügy. A megoldásnak három módjára lehet gondolni: u. m. 1-ször magán közvetítők szabadalmazása és esetleg segélyezése; 2-szor a közvetítésnek a törvényhatóságok ügykörébe való átutalása; 3-szor hogy az ügy vezetését maga vegye kezébe, segítségül szólítsa ugy a törvényhatóságok mint a községek közreműködését és maga keresse az érintkezést a munkaadókkal és munkásokkal egyaránt. Darányi ezen utóbbi, magára nézve legterhebb; de az ügyre nézve bizonyára legezérve vezetőbb módot választotta; szerintem az egyedüli, melylyel sikerült kiegyenlíteni azon nagy ellentéteket, melyek az ország némely részeiben tapasztalható munkáshány mellett, az ország más részeiben ezrével heverő munkások jelentkezésében tűnik kis mennyiségű nemcsak a gazdasági haladásnak állják útját; de keletkező szociális bajunknak is forrásává kezdtek válni.

Darányi a nála megszokott energiával nyult ezen ügghöz is. Már a múlt év tavaszán rendeletileg intézkedett, hogy az egyes vidékek munkásszükségletéről és munkásfeleslegéről alapos tájékozást nyerhessen s hogy ugy a munkaadók, mint a munkások őt tekinték a közvetítés központjának. Legutóbb a múlt év végén pedig rendeletileg országsszerte szervezte a munkásközvetítés ügyét úgy, hogy annak szálai a községekből kiindulva, a törvényhatóságokon át az ő kezeiben összpontosuljanak. Kötelezte a községeket, hogy községenként vagy körönként megbízható munkásközvetítőket jelöljenek ki és kötelezte a törvényhatóságokat hogy a községi közvetítők által szolgáltatandó adatok gyűjtése, ellenőrzése és nyilvántartása végett hatósági munkásközvetítőket válasszanak. A gyűjtendő adataimat magában a községben, a törvényhatóság székhelyén és a földmivelési miniszteriumban lesz nyilvántartva s jelentkezés esetén akár a kereslet, akár a kínálat ingyen s a felek minden terhelteése nélkül fog közvetíttetni.

Vannak az országnak, — s ez magától értetődik — számtalan községei, sőt számos törvényhatósága is, melyekben a munkás-kereslet és kínálat önként, közvetítés nélkül is kiegyenlítést nyer; ott nincs szükség a munkásközvetítésre, ezekre a miniszter, nem is erőszakolja a közvetítőt; vannak aztán oly esetek a midőn a munkás-kereslet és kínálat a községi illetve közjegyzőségi közvetítők által ugyan, de ott helyben, vagy a közeli vidék érintkezése által nyerend kiegyenlítést; végre azon esetekben, midőn egy vidékbeli munkások tömegesen jelentkeznek, vagy midőn egyes gazdaságok nagyobb számú munkásokat óhajtanak igénybe venni, ily esetekben a közvetítést maga a miniszter vállalja magára.

A közvetítés organizmusa ezzel megvan teremve: a községeknek saját jól felfogott érdekük parancsolja; a hatóságilag kijelölt munkásközvetítők köteletségérzetétől pedig elvárja a gazdaközönség, hogy földmivelési miniszterünket ezen nagy horderejű és gazdasági bajaink orvoslására főfontosságú vállalkozásában teljes buzgalommal támogassák. A dolog a kezdetnek is legelején van, sikere Darányinak általánosan elismert ügybuzgalmán kívül nagyrészt attól is függ, hogy maga a magyar gazdaközönség, melynek ez intézmény legközvetlenebb érdekeit szolgálja, mily mérvben lesz hajlandó azt igénybe venni. Az elhelyezést kereső munkások, (pedig úgy tudom, hogy már eddig is ezrével vannak ilyenek bejelentve.) érdekében is kívánatos, hogy gazda közönségünk munkásszükségletének fedezése végett, amennyiben az helyben vagy az illető törvényhatósági munkásközvetítő által kielégítést nem nyerhetne, minden esetben közvetlenül a földmivelési miniszterium munkásügyi osztályához forduljon, mely minden megkeresésre, minden jelentkezésre készségesen és díjtalanul ad felvilágosítást és utmutatást.

Kétségtelennek tartom, hogyha az arra hivatott tényezők megteendik köteleességüket, akkor ezt az intézményt áldani fogják ugy a gazdák, mint a munkások.

Bernát Dezső.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A gabona-raktározásnál szükséges eljárásokról.

☒ Minden gazdának első és fő teendője földjének jó karban tartása, hogy ezáltal a terméshozamát szaporíthassa; ennél nem sokkal kevesebb gondot ad a már megtermelt gabona raktározása is.

Amint a gabona garmadában van, kezdetét veszi az izzadás, az asztagba rakott gabonánál észlelhető tünetekkel: meleg, nedvesség és sajátos szag terjesztésével. A szag azt mutatja, hogy az elpárolgó vízzel együtt egyéb anyagok is eltávoznak.

Ezek valószínűleg illó olajok, melyek a levegőn megavasodnak. Ezen anyagokon kívül még szénsavnak is kell szabaddá válnia, mert a meleg csak ez uton jöhet létre, hogy a gabona szilárd anyagainak egy része elég és pedig legnagyobb mérvben történik ez a keményítővel és kisebb mérvben a zsírok és proteintokkal. A gabonának a magtáron való megfelelő kezelése főleg abban áll, hogy a fölmelegedést lehetőleg korlátozzuk, a nedvesség elpárolgását pedig mesterségesen előmozdítjuk. Elsőt leginkább vékonyan teregetés és gyakori lapátolás, illetve forgatás által érjük el.

A gabona a garmadában még az első izzadás után is folyton szénsavat veszít és oxigén vesz fel, egyszóval lassu elégsnek van alávétve. Ezen égést az idezi elő és támogatja, hogy a gabona higroszkopikus lévén, a levegő vizét nagy mohósággal veszi magához. S föltehető, hogy a gabonaszemek nedves időben vizet vesznek föl és száraz időben vizet veszítenek.

Eszerint a szénsav-vesztés annál nagyobb, minél gyakrabban ujtjuk meg a levegőt s minél nagyobb a gabona nedvessége és a levegő hőmérséke.

Igy 36 hónapig szellős magtárban elhelyezett zab 72%-al több szárazanyagot veszített, mint ugyanazon idő alatt zárt gabona-tartályban. Emellett a keményítőtartalom 6%-kal csökkent és a protein is fogott.

Ebből következik, mily fontos a gabonának száraz, hűs és légmentes raktározása; de a valóságban ezen követelményeknek nehéz megfelelni. Sok helyen a gabonát vermekben tartják

el; itt természetesen hűs és légmentes helyen van, de a harmadik követelmény nehezen teljesíthető: a szemes dohosak és penészesek lesznek.

Magyarországban kevés helyen használnak silokat, melyeket sziklába vagy földbe vágnak, ugyszintén gabonatornyokat, melyek felülről megtölthetők és alól kiüríthetők, miután ezek nem nyújtanak kellő biztosítékot a gabona eltartására s emellett előállításuk drága és alkalmazásuk körülményes. En azt állítom, hogyha a gabonát mesterségesen 30—60 C°-ra melegített levegőnél szárítva, légmentes, felül megtölthető és alól kiüríthető, fa'azott tartályokba hozzuk, elérhetünk: 1. az eddiginél sokkal tökéletesebb eltartási módot, 2. a kártékony rovarok ellenében való tökéletesebb védelmet, 3. az esetleges tűzveszély elleni biztosítékot, végül 4. a raktározás alatt elesnek minden munka s így a költség kevesbednek. Ez minden esetre nagyon szépen hangzik, de ha jól meggondoljuk a dolgot, kitűnik, hogy ennek is megvannak a maga hátrányai, miért is helyesebben eslelünk, ha egyelőre a régi garmadánál maradunk oly módon azonban, hogy az az összes ismert követelményeknek megfeleljen.

Amilyen gondot fordítunk a gabona termelésére a szántóföldön, ugyanoly gondban kell ezt részesítenünk, a magtárban. Jól kezelt gabonából nemcsak több, hanem szebb és jobb lisztet is nyerünk, melyet a sütő szivesebben vesz és jobban fizet. Főkövetelmény a lapátolás. Ezt csak száraz és derült időben szabad eszközölni, de sohasem esős, vagy nedves időjárás mellett. Sok gazdaságban szokásos a gabonának megforgatása oly időben, mikor a cselédség az esőtől kint nem tud dolgozni; ezen eljárás a gabonára igen károsan hathat, mert az első esetben száraz, utóbbiban azonban nedves levegő hatol a gabona közé, ezzel pedig több kárt, mint hasznot okozunk, mert a gabona a nedvességet annál mohóbban szívja fel, minél szárazabb.

Később a lapátolás hosszabb, körülbelül 2—3 heti időközben ismételtető. Az átlapátolás ugy történjék, hogy a gabona lehető hosszú ideig legyen kitéve a levegőnek. Ily eljárásnál kétségen kívül jobban szárad s teljesen elég, ha decembertől kezdve már csak 4 hetenkint forgatunk. Mindig arra kell azonban ügyelni, hogy hűs, száraz napok választassanak ezen munkára. Télen, ha nagy hideg után hirtelen idő következik, úgy hagyjuk abba a forgatást, nehogy a vízpára a hideg szemekre lecsapódjék. Ily időben a szellőző nyílások elzárandók. Gondos gazda időről-időre megvizsgálja gabonáját, vajjon belül nem meleg-e? és amint ez érezhető, azonnal el kell rendelni a forgatást.

Nagyon praktikus szer a gabona kiszáritására, az oltatlan mész, mely ezéla azt fosarakba vagy más alkalmas edényekbe tesszük s ezzel együtt a netán nedvesen bekerült gabona közé helyezzük el. Nálam egy ilyen próba igen jó sikerült, dohos gabonánál is; ezen ezéla 800 hekt. rozsrá 12 g. oltatlan meszet használtam. Három hét elmúltával a rozs kellemes tapintatu és sima lett, dohos szaga eltűnt és a szemek kívánt fényt nyertek.

A gabonagarmada folytonosan kevesbedik, beszáradás, patkány egér és rovarok kártételei következtében. Eme veszteség, azonban körültekintéssel és az ismert eszközöknek megfelelő időben való alkalmazásával elkerülhető vagy legalább is tetemesen csökkenthető. Magtári zsuzsokot, mely gyakran tetemes károkat okoz, azáltal tarthatjuk távol, hogy szigoruan ügyeljünk a tisztaságra, továbbá állandóan fentartjuk a léghuzamot s a gabonát többször, különösen tavasszal és júliusban megforgatjuk. Telen a zsuzsok könnyen összefogható birkabundák segélyével, melyek közé huzódik, ha ezeket a garmadában és padlón elhelyezzük.

A téli hónapokban gondosan eltávolítandók a bábok. Igen sokat pusztítanak el belőlük az apró madarak is, melyeket e célból az elzárt

légmentes helyen
telmény nehezen
ak és penészesek

helyen használnak
gy földbe vágnak,
melyek felülről
etők, miután ezek
osítókat a gabona
állításuk drága és

En azt állítom,
esen 30—60 C°-ra
a, légmentes, felül
hető, faazott tar-
1. az eddiginél
módot, 2. a kár-
való tökéletesebb

tűzveszély elleni
rozás alatt elesnek
tség kevesbednek,
zépen hangzik, de
got, kitűnik, hogy
hátrányai, miért

ha egyelőre a régi
módon azonban,
telményeknek meg-

ak a gabona terme-
moly gondban kell
árban. Jól kezelt
nem szebb és jobb
sütő szivesebben

telmény a lapá-
rült időben szabad
vagy nedves idő-
ágban szokásos a
időben, mikor a
em tud dolgozni;

károsan hathat,
utóbbiban azon-
gabona közé, ezzel
t okozunk, mert a
mohóbban szivja

szabb, körülbelül
hető. Az állapot-
bona lehető hosszú
nek. Ily eljárásnál

s teljesen elég,
csak 4 hetenkint
azonban ügyelni,
asztassanak ezen

eg után harmatos
abba a forgatást,
emekre lecsapód-
lások elzárandók.

gvizsgálja gaboná-
e? és amint ez
felnni a forgatást.
a gabona kiszári-
mely czélra azt

edényekbe tesz-
nedvesen bekerült
Nálam egy ilyen
os gabonánál is;

sra 12 q. oltatlan
hét elmúltával a
sima lett, dohos
ant fényt nyertek.

mosan kevesbedik,
rovarok kártételei
azonban körül-
zőknek megfelelő
elkerülhető vagy
kenthető. Magtári

nes károkat okoz,
szigorúan ügye-
landóan fentartjuk
obször, különösen
rgatjuk. Télen a
tó birkabundák
lik, ha ezeket a
szűk.

osan eítávolítan-
titanak el belőlük
czélból az elzárt

magtárban széteresztünk. Ha a gabonaszuszok
nagyon elszaporodik, úgy a gabonát az ily mag-
tárból ki kell hordani s ha lehet, felhasználni.
Ilyen magtárban, ha lehetséges, hosszabb ideig
nem szabad gabonát elhelyezni s miután erős
luggal megtisztítottuk a repedéseket, ezeket
mészszel vagy aszfalttal ajánlatos bemázolni.

Egyáltalán törekedjék a gazda gondos
tisztogatás által arra, hogy ily kártékony állatok
tanyát ne üssenek, mert könnyebb tőlük a
magtárt megóvni, mint őket kipusztítani.

Az oxidáció és a penészedés követke-
ztében beálló veszteség jókora szellőzés és
átlapátolás által korlátozható. Veszteségre
számítani szoktunk első évben 3%-ot, régebbi
gabonánál pedig évente 1 $\frac{1}{2}$ %-ot.

Merza Márton.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

A drassói magyar-erdélyi gulya.

Teleki Arvéd gróf egyike azon főuraink-
nak, kik a gazdálkodást nemcsak kedvtelésből
üzik, hanem szakértelemmel dolgozva, az egy-
oldalúságot kerülve, minden módon arra törek-
szenek, hogy gazdaságukban mindazt, minek
termelése és előállítása haszonnal járhat: ter-
meljék és előállítsák, hogy így a rizikót
kisebbsé, a jövedelmet biztosabbá tehessek.

Az alábbiakban az uradalom állattenyészté-
se köréből a szarvasmarha-tenyésztés terén
kitűzött czélt s az annak eléréséhez használt
eljárást kívánom ismertetni, a tulajdonos
adatai alapján, melyek az uradalom magyar-
erdélyi fajta tenyésztetere vonatkoznak, amely
tenyésztet egyedei a szegedi kiállítás alkalmá-
val méltó elismerésben részesültek s minden-
felé keresletnek örvendenek.

A tenyésztet a „Mezőség”-ről származott
s 1890—1894. évben született, 125 darab
magyar-erdélyi fajtájú tehén és üszök vásár-
lásaival vette kezdetét. Ezen állatok befede-
zésére 1896-ban 800 forintért vásároltatott
egy „Huszár” nevű bika a gróf Almásy
Kálmán-féle híres sarkadi gulyából. Az ettől
származó üszöket a mezőhegyesi apától szár-
mazó „Konczos” nevű bika, míg az eredeti
mezőségi teheneket ma már „Huszár” ivadéka:
„Lehel” fedezi.

Az országos törzskönyvbe felvett állomány,
mely házilag is törzskönyveztetik, a faron való
sütő bélyegzés és a szarvak bélyegzése alap-
ján, a már említett „Konczos” és „Lehel” nevű
bikákon kívül áll: 48 db öreg tehénből, 16 db
előhasiból és 40 darab most fedezett üszökből.

Kinézés tekintetében ezen állatokban
feltaláljuk a mezőségi állatok mélységét páro-
sulva a sarkadi bika különösen hosszú törzsé-
vel. A mellkas széles és öblös; a lapoczka
hosszu és erős; a hátvonal egyenes; a
far feltűnően hosszú, széles és egyenes, a
koncz terjedelmes, a végtagok csontozata
semmi kifogásolni valót sem hagy hátra. A
fark hosszú, sötét és bojtos. A szarvak csákók
vagy galyasok. Színe az állatoknak általában
véve darvas.

A tenyésztet czélja a magyar-erdélyi fajta
kiváló edzett és ellenálló képességének meg-
tartása mellett az igavonó képesség fejlesz-
tése s egyidejűleg a testnagyság fokozása és
a fejlődés gyorsítása az előbbi körülményekre
való tekintettel.

E czél elérésére a tenyésztet állatait a
következőképpen kezelik:

A hágtatás kézből történik s erről pontos
jegyzéket vezetnek. Egy bikára 50 darab tehe-
net számítanak. A vemhesedési százalék: 96
s ennek megfelelőleg a borjazási perczent 92.

Minden állat születése után külön egyed-
nek tekintetik s minden 14 nap mázsára kerül.
Ennek nemcsak az a jó oldala van meg, hogy
tájékozást nyújt az állatok növekedéséről, fej-

lődéséről s arról, mennyire közeledik a gyorsabb
fejlődést tekintve a tenyésztet a kitűzött czél-
hoz, hanem az állatok a mázsálás alkalmával
hozzászoknak az emberhez, kezesebbekké vál-
nak, mi tudvalevőleg különösen magyar marhá-
nál szintén számottevő körülmény.

Születéskor az állatok 20—40 kg-osak.
De míg 1896-ban a született borjaknak
csak 8%-a haladta túl a 30 kg-os kezdődő
éltsúlyt, addig 1897-ben már 15%, 1898-ban 34%
volt 30 kg-nál nehezebb, mi mindenesetre a
helyes táplálékon és gondozáson kívül a szak-
értelemmel vezetett tenyész kiválasztásoknak
és párosztatásnak az eredménye.

Míg 1896-ban, a 12 hónapos korban a
legnehezebb bika-borjú, 315 kg., addig 1897-ben
334 kg., 1898-ban pedig már 360 kg. volt és
pedig nem is hízalt, hanem gulyabéli kondi-
cióban tartva. Ma egyéves korban átlag a
bikák 270 kg.-osak, az üszök 240 kg.-ot nyom-
nak; kétéves korban a bikák 490 kg., az
üszök 360 kg. súlyúak. Volt bika, mely egy-
éves korban 360 kg.-ot nyomott, 2 éves kor-
ban 550 kg.-ot ért el. A ma is tenyésztésre
használt „Lehel” nevű bika 2 év 10 hónapos
korban 750 kg.-ot nyomott, ma pedig közel
900 kg. súly s dacára ennek, könnyen fedez
s gyakran mindennap.

A fiatal állatok addig szopnak, míg a
bikák a 200, az üszök a 150 kg. éltsúlyt el-
érik. Ennek megfelelőleg a tehének csak oly
mérven fejetnek, hogy a napi és tehenenkinti
egy liter tej meglegyen. Tehát leginkább a
jobb tejelők és azok fejetnek, melyeknek borjai
már el vannak választva.

A tehének átlagban 8—9 hónapig tejelnek,
mely idő alatt 800—2000 liter tejet adnak,
amelynek átlagos zsirtartalma a 4% körül
ingadozik.

A drassói uradalom a magyar-erdélyi
marha tenyésztése terén a *Sperker* Ferencz
20 év előtti kezdeményezésének nyomán, to-
vábbá *Somogyi* Albert, gróf *Teleki* Géza örö-
kösei, *Ugron* Zoltán és báró *Kemény* Béla
erdélyi tenyésztőkkel együtt rövid idő alatt
megmutatta, hogy a magyar-erdélyi szarvas-
marhát gyorsabb növekedés, nagyobb testi
tömeg és hizodalmasság tekintetében is fej-
leszténi lehet, anélkül, hogy edzettsége csök-
kennék.

Ami az állatok tartását és takarmányo-
zást illeti, a legelő megnyitától egész annak
végéig minden állat a legelőre jár, kivéve a
teheneket, akkor, midőn igás munkát végeznek.
Mert az is érdekes dolog ezen tenyésztetben,
mit más helyen nem gyakran lehet tapasztal-
ni, hogy a tehének rendszeresen igáztatnak.
Ezek végzik ugyanis a gazdaság összes eladott
terményeinek a fuvarozását a vasuti álló-
másra, továbbá az összes vásárolt póttakar-
mány és köszén beszállítását, azonkívül az
egy évi szaporulatnak takarmány- és trágya-
szállítását. Az itt felsorolt munka pedig nem
is oly kevés, mint amilyennek első pillanatra
látszik s hogy nem is olyan könnyű, kitűnik
abból, hogy a takarmányos kert négy kilomé-
ternyire fekszik az istállótól, az ut pedig igen
sokszor sáros és nehéz. A trágyát most is
1 $\frac{1}{2}$ kilométernyire szállítják csinálatlan dülő-
uton oly helyre, mely 100 méterrel magasab-
ban fekszik, mint a major épületei. Szóval a
tehenek mindazon munkát végzik, mi nem tar-
tozik a szorosán vett földmíveléshez, mely mun-
kára ökrök állanak rendelkezésre, mi kellő takar-
mányozás mellett sem maguknak a tehéneknek
s esetleg anyjukat kísérő borjaknak ártalmára
nem lehet.

A legeltetésről szólva, fentebb említettem,
hogy az állatok a legelő megnyitától annak végéig
legelőn járnak. A legeltetési időny pedig igen
korán kezdődik, mivel a réteket és fűmagtermelő
területeket már márczius elején kezdik legelni.
Ily természetes rét 200 kat hold van, fűmag-
gal pedig állandóan 300 kat. hold van be-
vetve. Ezen természetes rét és fűmaggal be-
vetett terület április hó közepéig ad legelőt az

állatoknak. Április közepétől június végéig a
fűmagtermelés és szénanyerés miatt a legeltetés
ezeken a területeken szünetel, de a magnak
való fű és anyaszéna lekasálása után, körül-
belül július 1-től, ezen területek újra legelőül
szolgálnak s december elejéig látják el az
állatokat takarmánnyal. A legeltetés ideje
alatt az állatok reggel és este abraktakarmányt,
éjjelre pedig ezenkívül szalastakarmányt is
kapnak. Az említett területeken kívül legelőül
szolgál még 100 hold luczernás is.

A téli takarmány részben a 200 hold
természetes rétről, a 100 hold luczernásról
és a 300 hold fűmagtermő területéről lekerülő
szalastakarmányból kerül ki. Ezenkívül tengeri-
szár, zab és tavaszi buza, szalma, takar-
mányrépa, a fiatal állatoknak korpa és
zab képezik táplálékukat. A felnőtt állatok a
már említett takarmányokon kívül csutkásan
darált tengerit és korpát is kapnak és pedig
fejenként és naponként 2 kg.-ot, szalás
takarmányból 12 kg.-ot s a tehének répából
10 kg.-ot.

Az állatok sőt külön nem kapnak. Nem
pedig azért, mert a már említett 200 kat. hold
természetes rét több helyen erősen sós növé-
nyeket termel s ezenkívül a kutakban a víz
igen sok sót tartalmaz, mely körülmények a
sózást egészen fölöslegessé teszik.

Nyáron az állatok legelőn tartozkodván,
elegendőt mozognak. Télen, éjjelre, 26 méter
vastag deszkából álló fallal bíró, jól szellőz-
tetett istállóban vannak elhelyezve. Az istállók
amellé, hogy minden felesleges fényűzéstől
mentesek, a magyar marha kívánalmait tekintve,
teljesen megfelelők. A jászlak keresztben van-
nak elhelyezve, 10—11 méter hosszúak, melyek-
hez nagyságuknak megfelelőleg 6—9 állat van
köve. A jászlak előtt is, az állatok faránál is
széles járók vannak, a takarmány elosztása,
illetőleg a trágya kihordása czéljából. A hig-
ürülék felfogására széles csatornák szolgálnak,
melyek buzapolyva és töreklék vannak kibérelve,
mely a cseppfolyós ürüléket felszivja s ezzel együtt
az istállóból a trágyatelepre vitetik.

Télen, nappal a tehének igában vannak.
A növedékkállatok az udvarokon állanak, vagy
a legelőkre lesznek kihajtva, egyrészt azért,
hogy a legelők trágyáztassanak, másrésztől,
hogy az állatok télen is eleget mozoghassan-
nak. A legelők körülbelül 2 kilométernyire
vannak a majortól s minthogy az üszök dél-
ben is hazajönnek, naponként 8 kilométernyi
utat tesznek meg, ami az edzettség fokozódá-
sát nagyban elősegíti.

Az ilyenforma bánásmód és ápolás mel-
lett nem esoda azután, ha az állatok egész-
ség tekintetében is mi kívánni valótsem hagy-
nak hátra. Járványos betegség az állatok kö-
zött csak 1896-ban jelentkezett száj- és köröm-
fájás alakjában, mely alkalommal a borjukat
forralt tejtel itatták, minek igen jó eredményét
látták.

Hizlalással nem foglalkoznak, egyrészt
azért, mert nagyobb fogyasztó géczponttól távol
esik a tenyésztet, másrészt pedig azért is,
mert a drassói magyar ökrök igen kerestettek
nemcsak a vidéken, hanem a külföldön is.

Igy különböző ausztriai uradalmakba már
több ízben adtak el 50—80 darabból álló
csoportokat. Legutóbb 1899. év tavaszán Salm
herceg *raitz*-i, morvaországai uradalma vett
egy 50 darabból álló csoportot 14000 korona
árban, tehát párját 560 koronáért. Az eladás
éltsúly szerint, koplaltatás és minden levonás
nélkül történt. Ha az állatok egyenkénti átlagos
550 kg. éltsúlyát tekintjük, úgy egy kg. éltsúly
50·8 fillérrel lett megfizetve.

Tenyésztésre alkalmas tehének még egy
ideig nem adatnak el, mivel az eredeti és
tenyésztett tehénállomány nagyon szigorúan
selejteztetik s így a szaporulat a hiány pótlá-
sára és a tehénállomány szaporítására
szolgál.

Bikákból az 1899. év tavaszán 20 darab
állított be eladásra, melyek közül 2 darab,

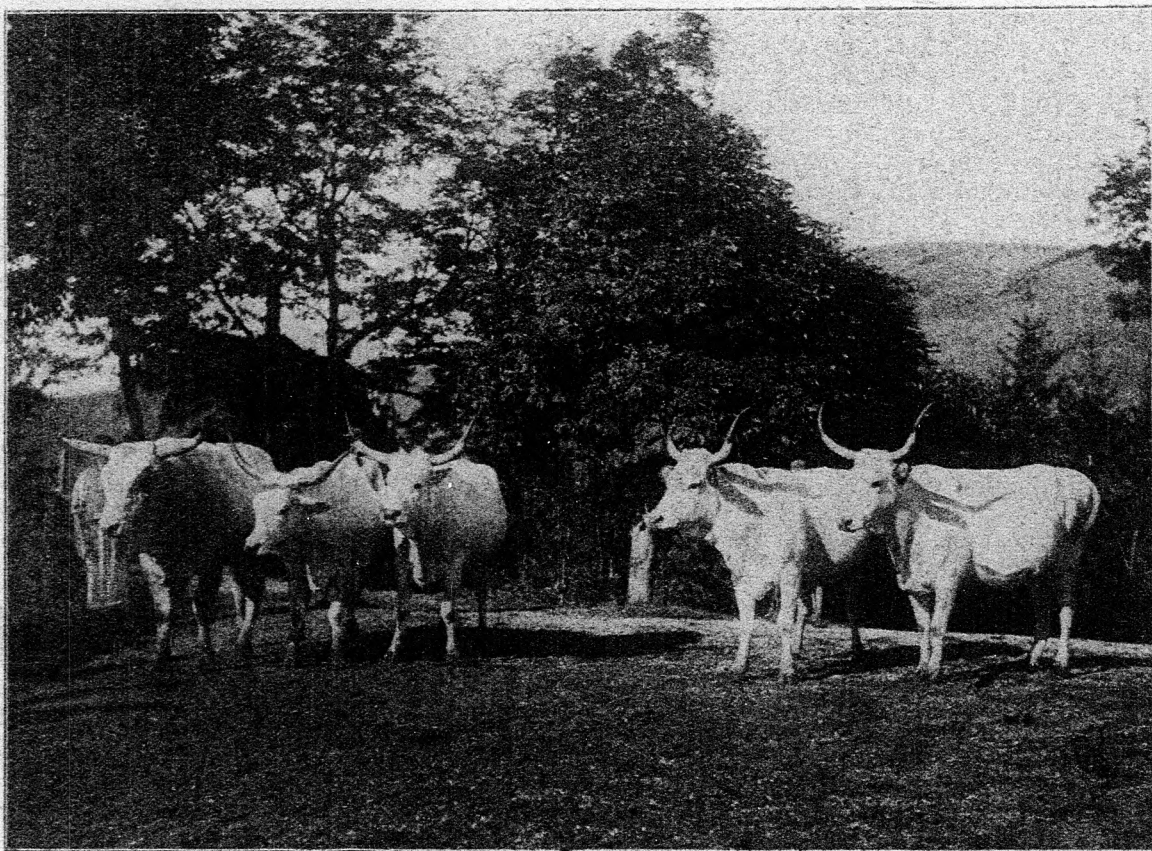
a „Satán” és „Zalán” 800 koronáért adatott el; „Rozsdás” Baranyamegyébe 1000 koronáért talált vevőt; a többi 500–600 koronáért cserélt gazdát két és fél éves korban. Az 1900. évben felállított 33 darab bikából Nagy-

letnek örvendenek, még távolabbi vidékekre is vásárolják; hogy az 1899-ben felállított állatokat az apaállatvizsgáló bizottság egytől-egyig köztenyésztésre alkalmasoknak találta és különösen előnyére szolgál a tenyészetnek azon

mert saját tenyésztési tehenek ugyanekkor nem voltak bemutatva. A szegedi kiállításon sok nézője akadt a gyönyörű drassói marhának, melyet ehelyütt képeken is bemutatunk. És pedig 9. számú ábrán 4 darab öreg tehenet a „Lehel” nevű bikával; a 10. számú ábrán 4 darab kétéves üszőt; a 11. számú ábrán 6 darab egyéves bikaborjut és végül a 12. számú ábrán 6 darab kétéves bikaborju fényképét mutatjuk be. Mint a szegedi kiállítás alkalmával, úgy itt a képeken is arról győződhetünk meg, hogy a tenyészállatok nevelésének a már említett módszere nemcsak elvéve, egy-egy állatnál, kivételesen jár jó eredménnyel és nemcsak egy állat az, mely minden tekintetben megfelel a kívánalmaknak, hanem az egész tenyészet olyan, melyet egészben véve is kiválóknak kell tartanunk.

De nemcsak az uradalom tenyészállatai kiválóak, hanem a tenyészetből a községek részére vásárolt állatok is ilyeneknek mondhatók, mert jó tulajdonságaikat nemcsak eredeti helyükön, de egyebütt, mostohabb viszonyok között is megtartják. Erre vall, hogy a nagyenyedi kiállításon a község részére kitűzött díjak közül Czintos községnek Drassóról vásárolt „Rezes” nevű bikája nyerte el a legjobb kondícióban levő bikákra kitűzött első díjat. Ez igazolja egyszersmind azt is, hogy a nagyhasználat daczára, kellő ápolás mellett, idegen kézen is kitűnő szolgáltatásokat tesznek a drassói gulyából származó bikák és minden esetre epen ezért is hathatósan közreműködnek abban, hogy a kisczardák kezén lévő s mármár országszerte elzűllő magyar marha pusztulásának gát vettessek.

Sztankovics János.

9. ábra. „Lehel” 2 éves, 2 hónapos bika és 4 darab 6 éves tehen.

Küküllőmegyébe az „Éber” 600 koronáért, a „Huba” 800 koronáért; Torontálmegyébe a „Pandur” 1000 koronáért; Vasmegyébe a „Zsvány” 1000 koronáért adattak el, 20 db pedig Horvátország részére darabonkénti 650 korona átlagáért adatott el s ma már csak egynehány darab van a legjobbak közül eladó.

körülmény, hogy az eladásra felállított állatok mind el is adattak.

De a tenyészet jóságára vall azon körülmény is, hogy az utóbbi időkben látogatott minden kiállításon ezen tenyészet állatai díjakat és pedig nem jelentéktelen díjakat nyertek. Így 1899-ben április hóban Nagy-Szeben-

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

A talaj felől tájékoztató vadnövénnyek.

Egyike a legnehezebb dolgoknak a talajnak a termelés szempontjából való megítélése. A talaj tudományos vizsgálata a talaj mechanikai és vegytani elemzéséből áll, mely a gazdára nézve költséges tájékoztatással szolgál csak s nem egy esetben még sem elégítheti ki a gazdát teljesen. Sokszor pedig nincs is annyi ideje a gazdának, hogy a tudományos talajvizsgálat lefolyását megvárhassa, például egyes adás-vevéseknél, midőn az eladó nem vár, hanem annak adja el a földet, a ki legelőbb megköti az alkut.

Ilyen esetekben nagy szolgálatot tesznek egyes a szántóföldeken vagy a környező utszéleken található vadnövénnyek, mert ezek között sok olyan van, mely részben a talaj összetétele, részben kötöttsége, részben nedvességi viszonyai iránt tájékoztat és pedig néha oly pontossággal, minőt valamely nagyjában végzett kémiai vizsgálat sem nyújt.

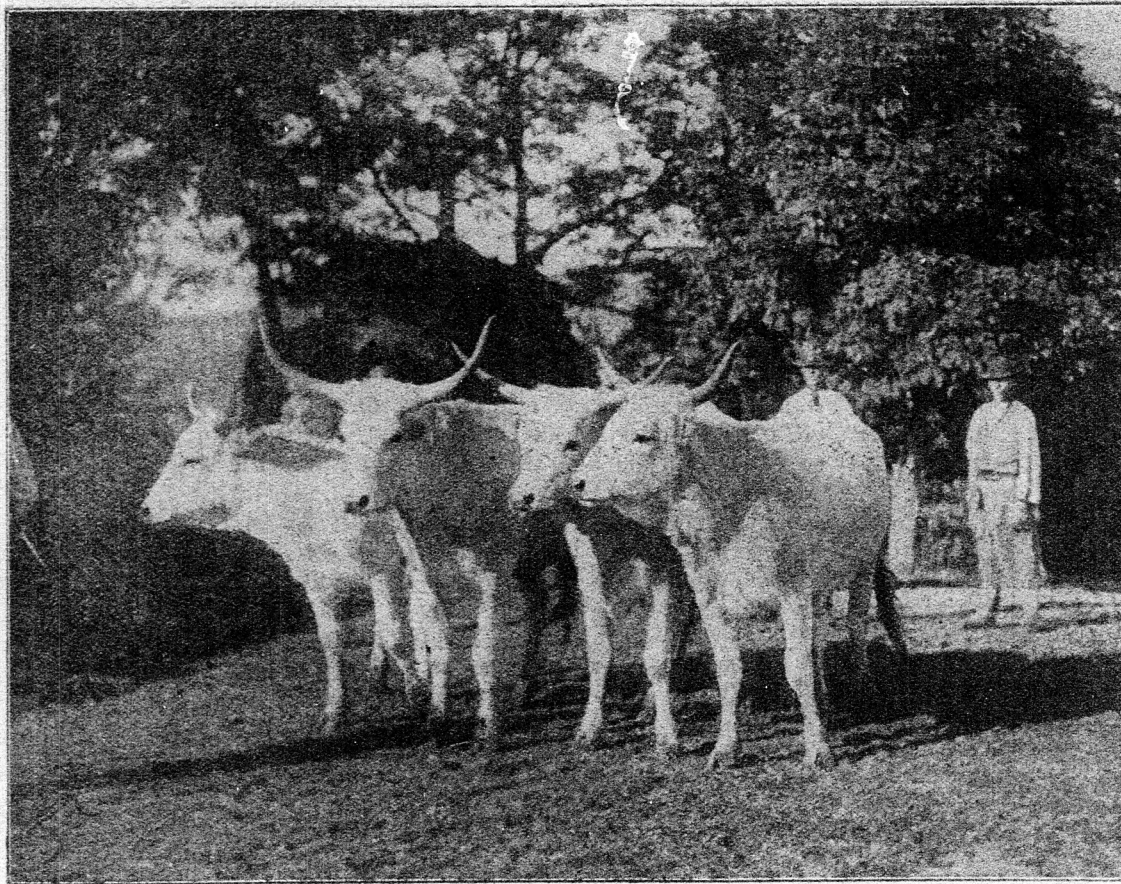
Sajnos, hogy sem a gazdák, sem a kertészek nem fordítanak nagyobb súlyt az ilyen tájékoztató növényekre, melyeket úgy nevéük, mint kinézésük, valamint itt szóbanforgó sajátosságuk után ismerniök kellene.

A talaj felől tájékoztató növények már nagy számban ismeretesek, de nagyon kívánatos volna, hogy e téren mennél több megfigyelés és feljegyzés történjék.

Az alábbiakban rámutatunk néhány növényre, melyek jelenléte egy vagy más tekintetben utbaigazításul szolgál ama talajokra nézve, a melyeken felfelülhetnek. *)

A talaj meszségére vallanak a következő növények:

*) Lásd a „Gärtnerisches Zentral-Blatt 1899. évi 4. füzetét, a 213. lapon.

10. ábra. 4 darab 2 éves üsző.

Az itt felsorolt árak eléggé mutatják, hogy a tenyészetből milyen állatok kerülnek ki.

De bizonyos a tenyészet jóságának és hírnevének az is, hogy az állatok nagy keres-

ben az első díjat; 1899. év május havában Nagy-Enyeden szintén első-díjat; 1899. évben a szegedi kiállításon második díjat nyertek el s az utóbbi kiállításon csak azért nem az első,

Az adóniszok (Adonis), a konkoly (Agrostema Githago), a pipacs (Papaver Rhoeas), a buzavirág (Centaurea Cyanus), a közélmag rezgőfü (Briza media), a luczernák (Medicago), a rozsdás róza (Rosa rubiginosa), az erdei bükkfa (Fagus silvatica), a fogus eufrázia (Euphrasia Odontites), az ugar müge (Asperula arvensis), az ugar Sherardia (Sherardia arvensis), a mezei folyóka (Convolvulus arvensis), az árvalányhaj (Stipa pennata), a csabafü (Poterium Sanguisorba), a galagonya (Crataegus Oxyacantha).

A meszes anyagtalajra igen jellemző a lókörmű számlapu (Tussilago Farfara), épügy, mint a márgatalajokra a hamvas szeder (Rubus caesius) és a komlós luczerna (Medicago lupulina.)

Mennél agyagosabb valamely talaj, annál több meszet kell tartalmaznia, hogy rajta „mészflóra” üthessen tanyát. Az igen nehéz anyagon nem mutatkozik semmiféle meszetkedvelő növény, ha benne a mész csak $\frac{1}{2}\%$ -ra rug; ellenben a könnyű vályogon már $\frac{1}{4}\%$ -nyi, a homokon már $\frac{1}{6}\%$ -nyi mesztartalom mellett található meszetkedvelő növényeket.

A talajok mesztartalmának meghatározására, mint ismeretes, a sósavat szokták közönségesen használni, melylyel leöntve a vizgálódó talajt, ez annál erősebben és tartósabban pezseg, mennél több benne a mész. E próbánál az 1—2%-nyi meszet tartalmazó talajnál csak gyenge pezsgést, a 3—5%-nyi meszet tartalmazónál már erős, de azért csak rövid ideig tartó pezsgést észlelhetni.

Azonban valamint a fent ismertetett növények elárulják a talaj meszességét, viszont a lombosmohok annyira kerülnek a meszet, hogy ezek jelenléte a talajon határozottan meszhiányra vall. Innét van az, hogy a lombosmohok már akkor is eltűnnek a talajról, ha ez meszszel trágyázott.

A talajban elegendő káliumra vallanak a következő növények:

A mezei tixszem (Anagallis arvensis), a közönséges füstike (Fumaria officinalis), a heverő szagján (Sagina procumbens), a pallagi esibe-hur (Spergula arvensis), a fekete csucsor (Solanum nigrum), a szulák csikszár (Polygonum Convolvulus), a magas kőrifa (Fraxinus excelsior), a mezei verónika (Veronica arvensis), a borostyánlevelű verónika (Veronica hederifolia), az újjas verónika (Veronica triphyllos), a saláta galambbegy (Valerianella olitoria), a fehér libatopp (Chenopodium album), az erdei bükkfa (Fagus silvatica).

A fentemlitett növények közül mennél több található valamely talajon, annál inkább következtethetünk a talaj káliumgazdagságára.

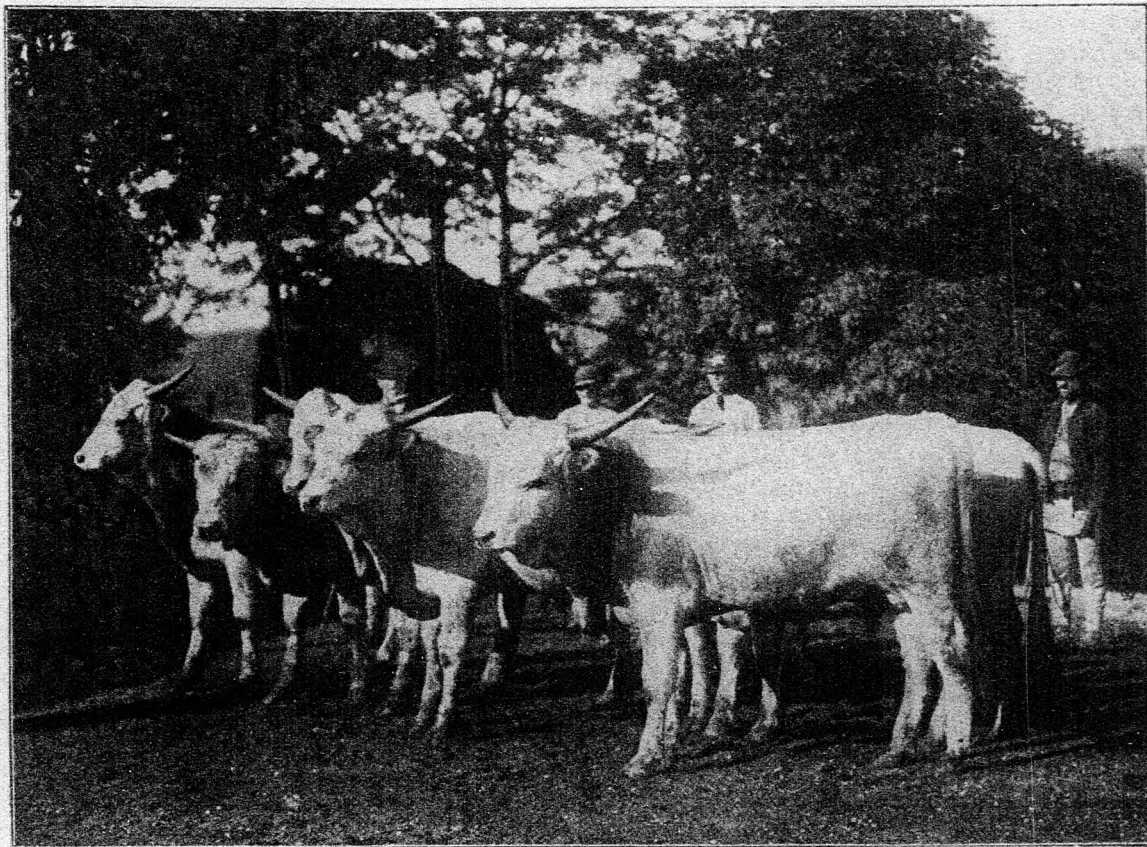
Jó kulturtalaj, melyen számos növényfaj sikerrel termelhető s mely igen sok cserepes növény tenyésztésére is alkalmas, a füves-humusz, mely az időnként trágyázott üde réteken, a melyeken jóféle füvek és pillangós-virágú növények tenyésznek, képződik; különösen jó e talaj akkor, ha a réfi ecsetpázsit (Alopecurus pratensis), a sovány perje (Poa trivialis), a fehér tippán (Agrostis alba) s a magas csenkesz (Festuca elatior) buján terem rajta.

Addig míg egyes növényfajok csak bizonyos összetételű talajokon találhatók, mások a talajban egyáltalában nem válogatnak. A növények enembeli különböző természetén alapszik az az osztályozás, a mely szerint megkülönböztethetők: talajhoz hű növények (bodenstete Pflanzen), melyek csak bizonyos meghatározott talajokra vannak utalva, továbbá talaj válogató növények (bodenholde Pflanzen), melyek előszeretettel keresnek fel bizonyos talajokat, ezeken buján s nagy számban tenyésznek, de azért megélnék egyéb talajokon is, — és végre a talaj vánt közömbös növények (bodenwege Pflanzen), melyek mindenféle talajon találhatók. #

Veltha, egy új szer a parazita gombák ellen.

Mióta a gazdák és a kertészek nagyobb figyelemmel vannak a növényeiket pusztító parazitákkal szemben s ellenük védekezni igye-

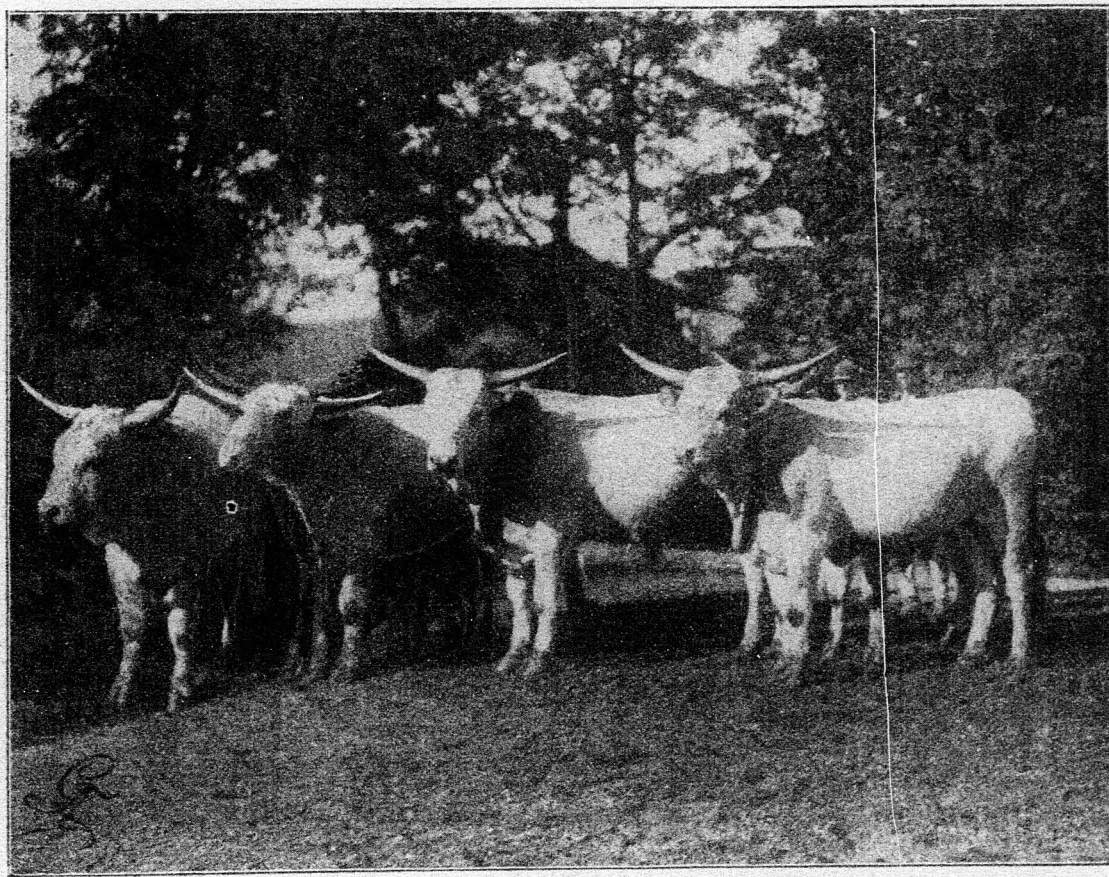
is kerülnek forgalomba, a melyek minden tudományos alap nélkül csupán a nagyközönség hiszékenységére támaszkodnak. Főleg ilyenek azok az univerzális hatású szerek, melyeket gyártóik mindenféle gombabetegség, sőt néha egyszerre gomba- és rovarparaziták ellen hir-

11. ábra. 6 darab 10—13 hónapos bika borju. (Előli „Czímor” 375 kg.)

keznek: egy egészen új iparág keletkezett, mely a védekezésre szolgáló különböző anyagok készítésével foglalkozik.

detnek. Ujabbban „Veltha” név alatt egy angol gyártmány hozott Németországban forgalomba — talán elkerül nemsokára hazánkba is, —

12. ábra. 6 darab 20—23 hónapos bikaborju. (Előli „Legény” 560 kg.)

Nem tagadható, hogy sok esetben az ilyen készítmények nagy hasznára vannak a gazdaközönségnek, mert a tudományos megfigyelések felhasználása képezi a gyártás alapját; de viszont nem egy esetben olyan szerek

melyet a gyáros azzal bocsát világgá, hogy e szer mindenféle gombabetegség ellen megvédi a növényeket s e mellett még trágyáz is. A gyáros utasítása szerint a szőbanforgó készítményből a talaj minden négyzetméterére 10 gr.-ot kell

ek ugyanekkor zedi kiállításon drassói marhá- is bemutatunk. rab öreg tehenet 0. számú ábrán 1. számú ábrán és végül a 12. bikaborju fény- szegedi kiállítás is arról győződ- atok nevelése- nemcsak elvéte, ar jó eredmény- mely minden maknak, hanem melyet egészben k.

tenyészállatai 51 a községek neknek monda- nemcsak eredeti hább viszonyok l, hogy a nagy- észére kitűzőt Drassórol vásá- rte el a legjobb zott első díjat. s, hogy a nagy mellett, idegen esznek a drassói minden esetre közreműködnek en lévő s már ar marha puszt-

kovics János.

ÉNYTAN.

ula.

tató vad-

oknak a talajnak ó megítélése. A talaj mechanikai ely a gazdára szolgál csak s elégítheti ki a nines is annyi ányos talajvizs- például egyes eladó nem vár, a ki legelőbb

olgalatot tesz- agy a környező ek, mert ezek részben a talaj e, részben ned- és pedig néha mely nagyjában vujt.

ák, sem a ker- o súlyt az ilyen eket ugy nevük, banforgó saját-

növények már nagyon kívána- nél több meg-

ak néhány nő- egy más tekin- ama talajokra (*) nak a következő

nedves időben elhinteni, még pedig akkor, midőn a megvédendő növények kikeltek, illetve elültették. Ugyancsak azt is ajánlja a gyáros, hogy a megbetegedett növények a Veltha egy-százalékos oldatával permeteztessenek.

A Velthát *R. Otto* vette vizsgálat alá, ki a következőket írja e szerről*):

A Veltha feketeszínű por, melyben már szabad szemmel durvább fehérszínű földnemű részecskék s jól megkülönböztethető kristályok vehetők ki. A fehérszínű szemcsék vízben könnyen oldhatók, savas hatásuk s alaposabb vizsgálatnál kitűnt, hogy savas foszforsavas káliumból állanak; a szerben található kristályok vízben szintén könnyen oldhatók és savas hatásuk s további vizsgálatuk kiderítette, hogy tulajdonképpen vasgáliczkristályok. A Veltha többi anyaga vízben, savakban és királyvízben teljesen oldhatatlan s nem más, mint sok homokkál kevert szénpor.

Ezek szerint a esodaszer főalkatrésze a homok és a szépor, a mi közé nagyobb-mennyiségű vasgálicz és csekélymennyiségű savas foszforsavas kálium van keverve. Fel-tárva tehát a Veltha rejtelmét, kísérletek nél-kül is kimondható, hogy mint univerzális gomba-védő szer a Veltha csakis bosszuságot fog okozni ama hiszékenyeknek, a kik lépve mennek.

#

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

127. kérdés. A kezelésem alatt lévő gazdaságok egyikében az őszi buza vetések között igen sok hiba van; nagyon ritkák, helyenként nincs semmi kikelve; egyes részeken az ősziön volt igen sok egér ette meg a magot, más helyeken azonban a mag most is megtalálható és pedig háromféle állapotban, vagy barnás vízzel van megtelve, vagy kissé csirába indult, a mi azután elhalva, megpen-szedett, egy része pedig már csaknem kibúj-t a földből, de a csira a tövén el van rothadva. Sziveskedjék ezen kár okairól felvilágosítást nyújtani és hogy ez minél alaposabban törté-nhessék, bátor leszek itt több körülményt előadni.

Vetőmagul oly buza volt használva az egész gazdaságban, mely már a nyáron hordáskor mint legértetebb és legtisztább, vetési célra egy asztagban lett összerakva s elesé-peltetvén, kétszer át lett rostálva s azután triórözve, tehát ezen buzagarmada azt hiszem jól össze volt keveredve s mindenütt egyenlő volt.

A mag páczolása 2%-os rézgáliczoldattal történt, olyképpen, hogy a buza a gáliczoldat-ban mintegy fél óráig áll s akkor kiszedtetvén, meg lett szikkasztva s úgy elvetve. A vetés október elejétől november 4-ig történt, 1600 □-ölenként eleinte 80 kg. mennyiségben, mi később fokozatosan felment 110 kg.-ig.

A kalászosok után vetett búzák legna-gyobb része nem kelt ki, hanem oly állapot-ban van, mint előbb előadtam, egész táblák vannak, hol keresni kell egy-egy szál búzát. Egyik táblának a szélén azonban (nem volt forgó, hová esetleg kétszeresen is mehet a mag) van elegendő kikelve, ez sem jó, de meghagyható; ezen helyen a múlt télen víz-levezető árok lett ásva s az árok földje a tábla szélén el lett terítve. Igen jellemző egy teljesen egyenlő talaju tábla, mely részben az okt. 7-iki eső előtt, részben közvetlen utána lett elvetve. Ezen táblán a múlt évben volt vetve csalamádé, muhar, zab és járó árpa; az egész tábla augusztus elején meg szántatott először és másodszor közvetlen a vetés előtt; a tábla a következőleg néz ki:

1	2
3	
4	

1. szám volt zab, 2. szám járó árpa, 3. szám muhar, 4. szám csalamádé, a vetés soros-géppel lett végezve és pedig az „a” oldalról a „b” oldalig és vissza jártak a gépek, tehát itt okvetlen egyenlő minőségű és mennyiségű mag lett vetve úgy az 1. és 2., mint a 3. és 4. számú szakaszokban, mégis a 4. számú csalamádé utáni szakaszban egészen jól meg-bokrosodott buza van, a 3. számnál muhar után szintén a legnagyobb részben ki kelt, de silány, vézna a buza, az 1. számban zab után csak igen kevés kelt ki, a 2. számban árpa után mondhatom semmi sincs kikelve, az el-vetett magot azonban a földben megromolva, fellehet találni.

Mi okozhatja ezen kárt, lehet-e oly nagy befolyása az adott viszonyok között azon kö-rülménynek, hogy kalászos után lett buza vetve, hogy még csak ki sem kél az elve-tett mag?

Itt a környékben a búzák általában gyengék, a magasabb fekvésű és könnyebb talajokon, továbbá a korai és egészen kései búzák jobbak; a mélyebb fekvésű földeken különösen az október közepén elvetettek azon-ban a legnagyobb részben rosszak, ritkák, vagy egyáltalán ki sem keltek úgy, mint az általam leirt vetések; különösen így van ez a kisczáránál, kiknél sok a kalászos után ve-tett buza.

L. E.

128. kérdés. Melyik tiszta faj sertés leg-alkalmasabb a tenyésztésre, hol legelő nem áll rendelkezésre? Hol van a legbiztosabb beszer-zési forrása?

H. S.

129. kérdés. 1. Bérletem 1000 m. hold, a Körös folyó átveszi, a Körösparton füzes van, melynek területe 25—30 hold. A fákát leg-alyasztattam s megtakarítottam, mely proceszus nekem körülbelül 60 öl fűzfát s 100 szekér galyat jövedelmez. Kizárólagos tulajdonom-e a fa s a galyak? A bérleti szerződésben erről nincs említés téve. Fak nem lettek leltárilag átadva.

2. Bérletem 100 hold — a Körösön innen, — a Körösön túl 41 hold szántó. Tulajdonosnak az átkeléshez csolnakja volt; miután a folyón hid nincsen. Ezen csolnakot nem akarta leltárilag átadni, hanem eladta másnak. Miután a bérlet a Körösön túli 41 holdra is szól, — de hid a Körösön nincsen, illetve rendkívül messze van, — nem köteles-e a birtokos a csolnakot leltárilag átadni?

3. Bérletem területén, illetve tanyámon összedült egy leltárilag átadott cselédház. Van-e jogom mindaddig, illetve 1/2 évre a cselédek részére házbért felszámítani, míg a cselédház fölépül?

R. L.

130. kérdés. Vettünk megbízhatóság híré-ben álló helyről beküldött egyszerű mutató alapján magbükönnyt; megadtuk a magas árat, mert a minta igen szép volt. A bükönny megérkezik, elég jó, de nem olyan jó és tiszta, mint a minta volt. Az eredeti minta nem volt lepecsételve. Eladó tagadja, hogy a küldött bükönny nem volna mintaszerű, pedig nem az. Az eredeti minta is kezeink közt van. Kérdem lehet-e és ha igen, mely módon kártérítési igényeket érvényesíteni?

V. J.

131. kérdés. Melyik árpa jobb takarmá-nyozási szempontból: a puha, lisztes, kemé-nyítőtartalma vagy pedig az aczélos inkább több proteint tartalmazó árpa? Helyesen jártam-e el akkor, midőn a puhább, lisztes, kemé-nyítőtartalma arpmát, aczélos, proteindus arpmáért cseréltem ki?

L. J.

Felelet.

Ki nem kelt buzavetés. (Felelet a 127. számú kérdésre.) Azon tényből, hogy a mag nagy része nem kelt ki s helyenkint barnás vízzel megtelve található, arra lehetne követ-keztetni, hogy a mag a csávázás alkalmával sórült lévén, elvesztette csiraképességét. Csá-vázás után általában a csiraképesség csökke-nésére 10—15%-ot szokás számítani. Bizonyos esetekben a csirázó képesség sokkal nagyobb arányban csökken; megtörténhetik ugyanis, hogy cséplés alkalmával, ha a dob kissé össze van szoritva — különösen ha a buza a ke-resztekben igen kiszáradt — az erős ütődés következtében a mag külső burkán igen finom, szabad szemmel nem is látható repedések támadnak, a melyekbe a csávázó oldat beha-tolva, eljut a csirához s azt megsemmisíti. Ha sok volt a törött szem cséplés után, ez jele annak, hogy ez a sérülés is nagyobb mennyiségű magnál bekövetkezett. Amde azon körülmény, hogy a magvak egy másik része kicsirázott s csak ezután halt el a csira, vagy a csirázás után rövid idő múlva, vagy ké-sőbb, de még mielőtt a földből kibújhatott volna; nem teszi valószínűvé, hogy a magvak megsérülése a csávázás folytán következett volna be.

Az időjárás és az esetleg kevés csapa-dékmennyiség sem lehet oka a bajnak, amennyiben ha ez volna az ok, valamennyi buzavetés, különösen a későiek egyformán szenvedtek volna ezek miatt. Egyáltalán nagyon valószínűtlen, hogy valamely, a tenyésztetre zavaró körülmény lenne oka a bajnak.

Hogy a legtöbb hiba azon buzavetések-ben van, a melyek valamely gabona-féle után vették, ez arra enged következtetni, hogy valamely növényi parazita-gomba tette a mag egyrészt csiraképtelenné vagy pusztította el a kikelt csirákat. Temes és Torontál megyékben a múlt évben a buza torgombája tett nagy károkat, ezen torgomba (*ophiobolus graminis*) fejlődését nem ismerjük, így lehetséges, hogy ez okozza a bajt. Ajánlatos lesz azért 2—3 kg.-nyi talajt a csiraképtelen vagy beteg csi-ráju vetésből ezen beteg növényekkel együtt elküldeni a magyar-óvári növény-körtani állo-másnak, mely a vizsgálatot díjmentesen végzi s esetleg pontosan megis állapíthatja a beteg-ség okát.

R. J.

Minő sertés tenyésztendő ott, a hol le-gelő nem áll rendelkezésre. (Felelet a 128. számú kérdésre.) Ha legelő nem áll rendelkezésre, akkor mindenesetre olyan sertés tenyész-téséhez kell nyulni, a mely szapora, gyorsan fejlődő, mert a költségesebb istállózás mellett, a lassan fejlődő, kevésbé szapora sertések tenyésztése haszonnal nem járhat. Miután pedig a magyar sertések nem eléggé szaporák, lassabban fejlődők, olyan külföldi sertések tenyésztéséhez kell nyulnunk, a melyek e te-kintetben kiválóak. Mint ilyen első helyen az angol yorkshirei sertést kell ajánlanunk, a mely évente kétszer malacoztatható s 18—20 ma-lacot nevel fel, a melyek megfelelő tartás mellett egy éves korukban az egy métermáza súlyt elérik s kiváló hussertések. Ezzel a ser-téssel számos kísérlet eszközöltetett már az országban s mindenütt ott, a hol megfelelő, elég meleg istálló s megfelelő takarmányozás állott e sertések rendelkezésére, az eredmény is igen jó volt. Ott tehát, a hol a gazdasági viszonyok belterjesek, a hol az égalj nem tul-ságosan zord, mindenütt a yorkshirei sertés ajánlható tenyésztésre. Ilyeneket be lehet sze-rezni Pfaff Györgynél Práznócon, Eckstein Fülöpnél Barduron. Kissé mostobabb viszonyok között azonban inkább a berkshirei sertés tenyésztését ajánljuk, mely szilárdabb, edzet-tebb az előbbinél. Zordabb éghajlat alatt, gyengébb istállóban is jól diszlik; szaporasága is fejlődésének gyorsaságával kevéssel mögötte áll ugyan a yorkshirei sertésnek, pótolja azon-ban ezt nagyobb edzettsége. Kétszeri malaczo-

* Lásd a „Botanisches Centralblatt” folyó évi 7. számát.

zással a kassai m. kir. gazdasági tanintézeten 15-8 malacot nevel fel, a melyek egy éves korukban 80—90 kgrmot, hizlalva 130—140 kgrmot nyomnak. Legeltetést is jobban bírja az előbb ösmertetett sertésnél, melynél valamivel rövidebb, de igen mély törzsszel bír, színe pedig fekete. Csak kissé mostohább viszonyok között is ennek a sertésnek kell előnyt adni. Kész tenyészanyagot igen nehéz beszerezni, mert olyan nagy a kelendőse, hogy többnyire választott malacz korában eladható. Ez időszert tudtommal Kovácsy Sándor ádamosi (Kis-Küküllő m.) gazdaságában vannak eladó tenyészképes igen szép berkshirei sertések; választott malaczokra a kassai gazdasági tanintézeten előjegyeztetni lehet.

Haszonbérő jogai. (Felelet a 129. számú kérdésre.) 1. Ha a bérleti szerződés külön nem intézkedik, a fűzes galyazásából eredő fa a haszonbérőt illeti.

2. Ha tulajdonos külön nem kötelezte magát, hogy az átkeléshez csónakot fog a haszonbérő rendelkezésére bocsátani erre nem lehet őt kötelezni.

3. Ha leltárilag átadott eselédház bedől és a tulajdonos az építéssel késedelmeskedik, a haszonbérőnek joga van mindazon költségeinek megtérítését követelni, amelyek az így kiszorult eselédesség ideiglenes elhelyezésével jártak. Többet azonban, mint effektív kiadásait, nem követelhet.

A magkereskedők ellenőrzése. (Felelet a 130. számú kérdésre.) Az 1896. XLVI. t.-cz. tökéletesen megvédi a gazdát a kereskedők esetleges visszaélései ellen.

Az idézett törvény elrendeli, hogy a kereskedő 10 kg.-on felüli vetőmageladásoknál tartozik írásban bevallani a gazdának a mag tisztasági és csiraképességi %-át s ahol az fontos, még a származást és fajazonosságát is.

A gazdának pedig ellenőrizni kell a kereskedő bevallásait, úgy a mint azt a lapok 1897. évi 31-ik számában s azóta is sokszor leírtam.

Ha az áru nem bír azokkal a tulajdonságokkal, a melyeket a kereskedő arról bevallott, akkor a gazdának törvényesen védt bizonyítékai vannak, kártérítést követelhet a kereskedőtől s föltétlenül kap is.

A kérdéses esetben a magvásárlás nem így történt, hanem egyszerűen csak egy bemutatott minta alapján, melynek hitelessége nincs. Egy megbízhatlan cég nem is ismeri el a kárt; azt tehát követelni sem engedheti s ha mégis pörre kerül a dolog, a gazda elfogja azt veszíteni, de meg is érdemli, mert egy modern gazda mai napság így már nem szokott vásárolni.

Jelen esetben tehát szó sem lehet kártérítésről, legfeljebb csak megtorlásról, mert az esetre, ha a kereskedő elmulasztotta a törvény által rendelt s fentebb leírt garanciát nyújtani, úgy fel kell jelenteni az illetékes hatóságnak (főszolgabíró vagy rendőrkapitány).

Thaisz Lajos.

Aczélos és lisztes árpa takarmányértéke. (Felelet a 131. sz. kérdésre.) Az aczélos árpa rendszerint valamivel több fehérjét, de kevesebb keményítőt tartalmaz, mint a lisztes árpa: Dietrich und König „Zusammensetzung und Verdaulichkeit der Futtermittel“ című könyvükben 25 aczélos árpa átlagos nyers fehérjetartalmát 9.22%-nak mutatják ki, a különbség tehát 0.45% ny. fehérjét tesz ki az aczélos árpa javára. E kétféle árpa keményítőtartalmáról nem ismerek összehasonlító elemzéseket, mert Dietrich und König csak a lisztes árpánál említi meg, hogy annak ny. szénhidrátartalma átlag 67.8%, míg az aczélos árpa szénhidrátartalmáról nem szól semmit, de a buzáról következtetve föltételezhetjük, hogy az aczélos árpa keményítőtartalma körülbelül annnyival csekélyebb, mint amennyivel több benne a fehérje, mert az aczélos és

lisztes buza összetételében — a fönt idézett könyv szerint — a következő eltérés, mutatkozik:

	ny. fehérje	ny. szénhidrát
239 aczélos buza átlaga	12.67%	68.41%
146 lisztes „	11.38%	69.71%
Különbség	+ 1.29%	- 1.30%

Tételezzük tehát föl, hogy a kérdéses két árpaféle átlagos összetétele következő:

	ny. fehérje	ny. szénhidrát
aczélos árpa	9.69	67.33
lisztes „	9.22	67.80
különbség	+ 0.47	- 0.47

Ha a fehérje és szénhidrát viszonylagos értékét 3 : 1-nek vesszük és ha az árpa csekély zsirtartalmától, mely a kétféle árpánál különben is egyenlőnek vehető, eltekintünk, akkor: az aczélos árpa 96.40 a lisztes „ 95.46 tápegységet tartalmaz, amiből a következő arány szerint:

96.40 : 95.46 = 100 : X = 99.02 azt állapíthatjuk meg, hogy az aczélos árpa értékét 100 nak véve, a lisztes árpa csak 99.02 értékkel bír, vagyis, hogy az aczélos árpa takarmányértéke átlag 1%-al nagyobb, mint a lisztes árpáé. Eszerint tehát helyesen cselekedett, hogy lisztes árpáját aczélos árpáért cserélte el, ha t. i. a csere nem járt áthelyezési költséggel.

Cselkó.

IRODALOM.

Általános és különleges növénytermelés. A „Köztelek“ mult számában méltattuk Cserháti Sándor általános és különleges növénytermelési művének most megjelent első, általános részét. Ismeretűnköz kiegészítésül hozzáfűzözzük, hogy Cserháti munkája szerkesztőségünk-nél is kapható és megrendelhető. A könyv ára 9 korona. Bérmentesített küldéssel 9 K. 72 fillér.

A temesvári állattenyésztési felügyelőség jelentése 1899. évi működéséről. Az állattenyésztési felügyelőségek közül a temesvári az érdem, hogy a földmivelésügyi miniszterhez intézett jelentését elsőnek adta ki nyomtatásban is s így az abban foglalt tanulságos adatoknak a nagy közönség is hasznát veheti. Mindenestre követésre méltó példa.

E jelentés arról tesz tanuságot, hogy Darányi Ignác földmivelésügyi miniszterünk az ország állattenyésztési viszonyainak fellendítése érdekében valóban óriási tevékenységet fejt ki és arról, hogy ez irányban kifejtett politikája nagyon helyes mederben mozog s máris eredményre vezet. De arról is tanuságot tesz, hogy a temesvári állattenyésztési felügyelőség feladatát jól oldja meg.

A jelentés főbb adatait következőkben ismertetjük.

A kerület szarvasmarha-tenyésztésének javítása érdekében kiosztatott Temes megyében 22 drb magyar, 64 drb pirostarka, 32 drb pinzgauai bika; Torontálmegyében 41 drb magyar, 30 drb pirostarka bika; Krassó-Szörény megyében 49 drb pirostarka és 73 drb pinzgauai bika. Az átlagos beszerzési ár a magyar bikáknál 510 K., a piros-tarka bikáknál 422 K. 72 F., a pinzgauiaknál 402 K. 76 fillér volt. A 122.788 koronát kitevő vételárból 35.376 K. 50 fillér engedmény adatott a községeknek.

A kerület sertés-állományának javítása érdekében 322 drb mangalicza kan osztatott szét, amelyek 102 K. 96 F. átlagárban, összesen 33159 koronáért vásároltattak s 9946 K. kedvezménynyel osztattak szét köztényszétségi czélokra. Gondja volt a felügyelőségnek a kerület baromfityénységének javítására is s főleg plymuth-kakasokat nagy számban osztott ki s

a tejszövetkezetekkel kapcsolatos tojásértékesítő szövetkezeteket is kitelhetőleg támogatta.

Jelentésének végén jelzi a felügyelőség, hogy kerületében a szarvasmarhák tenyészkerületei nem mindenütt vannak elég szakszzerűen határolva s így ezek revíziója ez év folyamán okvetlenül szükségessé válik. Ajánljuk ezen revízióval a magyar-erdélyi szarvasmarhát figyelmébe, amelynek tenyészkerületét lehetőleg növelni, nem pedig apasztani kell.

Ujabb tapasztalatok az állattenyésztés és tejgazdaság terén. E cím alatt Kovácsy Béla, a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatója, a sárosvármegyei gazdasági előadásokon tartott előadását fűzet-alakban is kiadta. A kis munka az állattenyésztés modern kérdéseiben olyan tapasztalati adatokat tartalmaz, amelyek egyenesen a Kovácsy éveket kimerítő kísérletezéseinek eredményei; ilyenek: a tejelőképesség átörökítése, a tej mennyiségét és zsirtartalmát befolyásoló körülmények, tejelő-képesség és igazás, a borjaztatás. Kovácsy úgy saját kísérletezéseinek eredményeire, mint a külföldön meggyített legujabb tanulmányokra támaszkodva, tömören s világosan jelöli ki e kérdésekben a gyakorlati konzekvenciákat. minél fogva ez a fűzetke sok jó s hasznos szolgálatot tehet az állattenyésztő gazdáknak. Megrendelhető a szerzőnél, Kassán. Ara 1 korona.

Az új kontingenstörvény.

Az 1899. évi XXII. törvényezikk, amely a Magyarországra eső kontingenstörvény az ipari és mezőgazdasági szeszgyárak között miként való felosztásáról intézkedett, oly sérelmes volt általánosságban, de különösen a mult évben alakult mezőgazdasági szeszgyárakra, hogy a gazdasági érdekeltek köréből megindult mozgalomnak sikerült a pénzügyminisztert meggyőzni e törvény tarthatatlanságáról, sőt arra bírni, hogy a törvényt novelláris uton módosítsa.

Ezen novelláris törvényjavaslatot tárgyalta a pénzügyminiszter elnöklete alatt három napon át az ipari és mezőgazdasági érdekeltségből alakított ankét.

Ezen ankét óta „bravo Leipziger“ jelszótól visszhangzik a merkantilis sajtó. Sok szép, tartalmas beszéd hangzott el a telepítési ankétén is, de elhangzott magán a novellát tárgyaló ankétén is, de a sajtó figyelmét egyik sem érdemelte ki, egyik sem kötötte le annyira, mint ép Leipziger uré. Meg tudjuk magunknak magyarázni azt a hatást, amelyet Leipziger ur beszédje a sajtóra gyakorolt, amely hatás azonban inkább közvetett lehetett. De a beszédnek szó szerinti reprodukciója mindenestre sokat vesztett érdekéből azért, hogy az nem a német eredetijében, hanem magyar fordításban látott napvilágot. E beszéd es elmondójának ezen spontán dicsőítése egy csendes, de nyomatékos presszió benyomását teszi reánk, amelynek czélja nem egyéb, mint a pénzügyminiszterre befolyást gyakorolni, annak elhatározását irányítani, az ipari szeszgyárak érdekében hangolni. Igen, mert a feltétlen igazság csak a Leipziger urék táborában terem s ha ezt a pénzügyminiszter esetleg nem akceptálná, akkor . . . akkor nem történnék semmi.

Mert jól ismerjük ezen félig burkolt, de erősen tendenciózus fenyegetőzések czélját. A nagyipari gyárakat az ankétén egy czél vezérelte: lehetőleg magasán megállapítani a kontingens megváltási árát.

A tulajdonjog szentségének megsértése, a magánjog körébe való erőszakos benyulás, a szerzett jogok meilőzése, az állam pénzügyi helyzetének megbomlása az ipari kontingens kisajátítása esetén, mind-mind csak hangzatos frázis a tulajdonképen közösen óhajtott czél, a kontingens kisajátítási árának lehető magas tételben való megállapítása eltakarására.

A nagyipari érdekelttség szerepe az anketén azt a benyomást tette, mint az olyan ember fellépése, aki jobbkezevel fenyeget, balkezét pedig kéroleg nyújtja előre; mert ha az ipari érdekelttség oly erős tudatában lett volna követelése jogosultságának és igazságosságának, akkor az ipari érdekelttség előkelő képviselője beszédének konkluziójakép nem azon követelményt kellett volna felállítani, hogy a kártalanítás összege ne 60 koronában, hanem 80 koronában állapíttassék meg, hanem odakonkludálnia, hogy az ipari kontingens semmi körülmények között ki nem sajátható, miután az az ipari gyáraknak tulajdona, legfeljebb bírói eljárás útján a teljes kártalanítás elveinek szemelött tartásával.

Hogy az ipari gyárakat a novellában foglalt kisajátítási terv nem olyan váratlanul éri, elég hivatkoznunk a nagyipari érdekelttségnek mult év december havában Aradon megtartott értekezletére, ahol Leipziger előadása nyomán ugyancsak nagy bravózáások közepette lett egyhangulag határozottá emelve az előadó indítványa, amelynek értelmében az új gyárak kontingensszükséglete vagy a mezőgazdasági szeszgyárak közül azok kontingenséből szerezhetnék be, amelyek 960 hl-nél nagyobb kontingenssel bírnak, vagy az ipari kontingensből vonassék el megfelelő kártalanítás mellett.

Az új törvénytörvény tovább ment, mint az ipariak kívánsága, amennyiben a fenti módosítást nem véglegesen állapítja meg, hanem a 960 hl-en felüli mezőgazdasági szeszgyárak kontingensének, valamint az ipari kontingens 60 korona összegig való kisajátítását is elrendeli.

A kérdés lényege tehát tulajdonképpen ma nem a körül fordul meg, hogy sérelem történik-e az ipari kontingens kisajátításával vagy sem, mert hisz, ha a pénzügyi kormányzatnak s illetve a törvényhozásnak nem is volna meg a kisajátításhoz feltétlen joga, a nagyipari szeszgyárakkal érvényesül a volenti non fit iniuria tétele, miután a kisajátítást maguk kérelmezték.

A kártalanítás összegének hl-enkénti 60 koronában való megállapítását tulságosan méltányosnak s már a jövő fejlődést is figyelembe vevőnek kell tartanunk akkor, ha figyelembe vesszük, hogy az 1888. évi XXV. törvényzikk azon intézkedése érvényben marad, mely szerint az ipari kontingens a mezőgazdaság javára fokozatosan átszándó s akkor belátható időn belül az ipari kontingens minden kártalanítás nélkül változott volna át mezőgazdaságivá. Amde tekintve, hogy kívánatosnak tartjuk, miszerint az ipari kontingens kisajátítása, illetve mezőgazdaságivá átváltozása az eddiginél gyorsabb tempóban következzen be, figyelemmel továbbá az 1899. évi XXII. törvényzikk azon intézkedésére, amely az ipari szeszgyáraknak a kontingens eladhatását lehetővé tette, méltányosnak kell találnunk a pénzügyminiszter azon szándékát, hogy az ipari kontingens elvonásáért kártalanítani óhajtsa az érdekeltet. De csakis ezek a szempontok indokolhatják a kártalanítás összegének ily magas tételben való megállapítását, mert forgalmi adatok, talán egyes speciális eseteket kivéve, ily magas kisajátítási árak a megállapítását nem indokolják.

Tisztán a méltányossági szempontok készítették arra a mezőgazdasági érdekelttséget, hogy a kártalanítás elvét, amelyet előzőleg mindig visszautasított, a jelenben elismerje, sőt ezen méltányosságot és egy régebbi elvének feladását még azzal tetézte, hogy hozzájárult ahhoz, hogy ezen kisajátítás a mezőgazdasági szeszgyáraknak nyújtott bonifikáció terhére történjék. Nemesak elvek feladásáról, de egy igen tekintélyes anyagi áldozatról van tehát itt szó, amelyet a jelenlegi mezőgazdasági szeszgyártulajdonosok felajánlottak és meghozni készek a mezőgazdasági szeszgyár jövő fejlődése s új mezőgazdasági szeszgyárak létesítése érdekében.

A méltányosság és áldozatkészség hasonló mértékét hiába keresnők az ipari szeszgyáraknál akár a multban, akár a jelen viszonyok között, de persze ez az áldozatkészség, amely nem kevesebb, mint 10 millió forintjába kerül a mezőgazdasági szeszgyáraknak, szót sem érdemel ahhoz a rekompenzáláshoz képest, amelyet a nagyszeszgyári érdekkörnek képviselője az anketén további mihez tartás végett előterjesztett.

Meghozta a mezőgazdasági érdekelttség ez áldozatot főként azért, hogy a kontingens-felosztásnak és kisajátításnak kérdése tisztázassék s hogy a mezőgazdaság körében annyira szükséges nyugalom és állandóság véglegesen biztosíttassék. A mezőgazdasági érdekelttség egyetértő áldozatkészsége ugyan leverőleg hatott az anketén résztvevő ipari érdekelttségre, miután úgy vélték, hogy az új novellának ez az a sarkalatos pontja, amelyen az egész meg fog dőlni, mert hiszen a régi mezőgazdasági szeszgyárak csak nem lesznek oly könnyelműek, hogy az őket törvény szerint jogosan megillető bonifikációról az ujonnan alakuló mezőgazdasági szeszgyárak érdekében lemondjanak.

Az ipari érdekelttség tehát egy csalódással gazdagabb lett, amelyet csak fokozott az az egyetértés, amely impozánsan nyilatkozott meg az anketén az összes, a mezőgazdasági szeszgyár érdekeit képviselő felszólalásaiban.

A gróf Zselénski Róbert által a Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete nevében benyújtott határozati javaslat nemesak általános, de öntudatos és erőyes támogatásra talált, az ország legkülönbözőbb érdekeit képviselő mezőgazdasági szesztermelők körében. És nem is hiszszük, hogy a mezőgazdasági érdekelttség ezen egyértelmű megnyilatkozásának ne legyen meg a kellő súlya arra, hogy a benyújtott határozati javaslatban lefektetett elvek figyelembe vétésének a novella átdolgozásánál, annál is inkább, mert ezen határozati javaslat nem egyoldaluan fogja fel a kérdést, hanem egy kompromisszum a béke érdekében s felöleli egy a nagyipar által az aradi értekezleten támasztott, mint a mezőgazdasági ipar részéről támasztható méltányos követeléseket.

Az ellentét a két érdekelttség között csakis két pontnál konstatalható, az egyik a kisajátítás tétele, amelyet a mezőgazdasági körök 60 koronában, az ipari körök 80, majd 100 koronában ohajtanak megállapítani. Ez az ellentét azonban a novella által már eldöntöttnek tekinthető; a másik ellentét, hogy a kontingens kisajátítása a nagyobb kontingenssel bíró mezőgazdasági szeszgyárakra is kiterjesztessék.

A novellának ezen álláspontja teljesen tarthatatlan akkor, amidőn tudjuk azt, hogy ezen nagyobb kontingenssel bíró szeszgyárak zöme a régi szeszgyárakból került ki, amelyek az 1888. évi XXV. törvényzikk kihatása folytán egy évtizeden át veszteséggel voltak kénytelenek üzemüket folytatni s most amidőn ezen veszteségek pótlására alkalom nyílnék a szeszgyárak emelkedése következtében, akkor ezen alkalom megvonatik tőlük kontingensük egy igen jelentékeny részének kisajátításával. A nagyobb kontingenssel bíró mezőgazdasági szeszgyárak már amugy is rövidséget szenvedtek az 1899. évi XXII. törvényzikk kontingensfelosztása folytán, amennyiben 13%-kal redukálódott átlag a kontingensük, amely egyáltalán e körben nem is keltett panaszt.

Bizunk a pénzügyminiszter méltányosságában, hogy a novellának ezen intézkedését, amelyet maga az ipari érdekelttség is az aradi értekezleten csak mint egyik alternatívát állított fel, az új szövegezésből elejti, amelyet követelményül állít fel különben a mezőgazdasági érdekelttség által benyújtott határozati javaslat is.

E határozati javaslat az tehát, amely azt a kompromisszumot tartalmazza, amelynek létesítésére a pénzügyminiszter az anketét megnyitó beszédében utal, de amely határozati

javaslat kívánalmainak figyelembe vételére és megvalósítására még akkor is sulyt kellene helyeznünk, ha ez nem birna kompromisszum jellegével, miután ez esetben a mezőgazdaság érdeke parancsolólag követeli a szesztermelésnek a mezőgazdaság körébe való utalását.

R. Gy.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei.	461
A munkásközvetítés szervezése.	461
Növénytermelés.	
A gabona-raktározásnál szükséges eljárásokról.	462
Állattenyésztés.	
A drassói magyar-erdélyi gulya.	463
Gazdasági növénytan.	
A talaj felől tájékoztató vadnövények.	464
Veltha, egy új szer a parazita gombák ellen.	465
Értekezések.	466
Irodalom.	467
Az új kontingenstörvény.	467
Vegyések.	468
Gazdasági vegytan.	
A magyar buza és a magyar liszt sikértartalma.	437
Kereskedelem, tőzsde.	446
Budapesti gabonatőzsde. — Szeszüzlet. — A központi vásárcsarnok árjegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áráiról. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Budapesti juhvásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi juhvásár.	427

A m. kir. mezőgazdasági muzeum gyűjteménye a VII. ker., Kerepesi út 72. szám alatti házban megtekinthető a hétfői és az ünnepek követő napok kivételével:

naponként d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.

Hétfői és az ünnepek követő napokon a muzeum zárva van.

A muzeum látogatása ingyenes.

A legközelebbi villamos-kocsimegállóhely a Kerepesi-úton: a városból jövet VII. ker., Alsó-erdősor utca sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utca sarkán van.

Meghívó

a „Szesztermelők Egyesülete”-nek Budapesten, 1900. április hó 1-én, azaz vasárnap, d. e. 10 órakor a „Köztelek” nagytermében tartandó

rendes évi közgyűlésére.

Tárgysorozat:

- Elnöki megnyitó.
- Jegyző és két jegyzőkönyvhitelesítő választása.
- A választmány jelentése az egyesület mult évi működéséről.
- Meghalt, kilépett és belépett tagok bejelentése.
- Számvizsgáló-bizottság jelentése: a) a mult évi zárszámadás, b) az 1900. évi költség-előirányzat tárgyában.
- Számvizsgáló-bizottsági tagok választása.
- Indítványok.

Forster Géza
alelnök.

A f. hó 18-ára összehívott közgyűlés a megjelent tagok elégtelen száma miatt nem lévén határozatképes, az április hó 1-ére összehívott közgyűlés az alapszabályok értelmében a gyűlésre megjelenendő tagok számára való tekintet nélkül fog a kitűzött tárgyak felett határozni.

A földmivelésügyi tárcza költségvetését e hó 19-ikén részleteiben is letárgyalták és elfogadták. A tárgyalás folyamán oly éltünk érdeklődést tapasztaltunk, amely voltaképpen ebben az országban igen természetes, de sajnos, nekünk eddig még nem volt alkalmunk hozzászokni. Annál örvedetesebb konstatalnunk különösen azt a tényt, hogy ezuttal a vitában nem a pártpolitikai tekintetek voltak a döntők, hanem inkább egyes közgazdasági kérdések

iránt felébresztett figyelem nyilvánult meg abban. Ennek az érdeklődésnek a felkeltésére nézve semmi esetre sem volt hatástalan a mezőgazdasági téren fellendült társadalmi tevékenység, mely kétségtelenül fokozta a közfigyelem éberségét, azonban emellett szívesen elismerjük, hogy az érdem első sorban Darányi miniszteré, azért, hogy mozgékonyt, életet, lelket tudott önteni tárczájába. A tárgyalás mindvégig magas színvonalon maradt s az aktuális közgazdasági kérdések egész komplexumát ölelte fel. Különösen a földbirtokpolitika kérdése s ennek keretében a hitbizományok s a telepítés foglalkoztatta a Házat s habár ezekben a kérdésekben különböző, sőt ellentétes felfogások is nyilatkoztak meg, mindamellett a tárgyalás menete mindenkit arról győzhetett meg, hogy a Darányi miniszter által nagy erélyvel s buzgalommal kezdeményezett agrárpolitikai irányzat a törvényhozásban feltétlen jogosultságot nyert. Hogy magát az „agrárizmus” jelszavát különböző módon kezelték, ez elvileg közömbös, mert a jelszó által képviselt törekvések magyarázata nem egyforma. Az azonban kétségtelen, hogy a magyar gazda és a magyar mezőgazdaság egzisztenciális kérdéseinek figyelmes és rokonszenves fogadásával meg lehetünk elégedve. Egészen kivétel számba menő s reméljük elszigetelt felfogás az, amely például a Bauer Antal beszédéből tükröződik vissza, aki a saját fészkével meglehetősen kegyetlenül bánt. Bauer olyanokat beszélt, hogy a magyar gazda vadászattal, agarászattal és szép asszonyok karjai között tölti idejét. Volt idő, mikor a magyar gazda ebből is, abból is kivette a részét és megbűnhődött érte. De a mai magyar gazdáról általánosságban ilyen állítást eldobni egy törvényhozói testület s az ország színe előtt: ehhez a rosszakaratnak igen nagy foka szükséges. Azt kellene hinnünk, hogy a képviselő ur reminiscenciáit a feudális korból szedette elő; jól tudjuk azonban, hogy ő jól beütemezett kereskedői vállalatok nyomán csak azután ékelte be magát a bűnös magyar gazdatársadalom testébe, miután ez a magyar gazdatársadalom nagy erkölcsi és anyagi áldozatok s az idők viharainak súlya alatt kimerülve, meglehetősen erőteljesen s elhagyatottan állott az ujjor embereinek aspirációival szemben s a megkritizált táblabírói és szentritipusok kalaplevéve fogadták azt a szerencsét, hogy Bauer ur számukra törvényeket hozzon. Szeretnénk tudni, micsoda erkölcsi erő áll a Bauer ur háta mögött, hogy annyira megveti a magyar földbirtokos minden frakcióját. Szerencsére kuriózum-számba ment ez a beszéd, honatyi hivatásának betöltését más

nem kereste abbéli tetszélgesben, hogy vádakat szórjon arra a gazdatársadalomra, amely százszor annyit büntet is levezekelt már. Ismételve örömmel mutathatunk rá arra a tünetre, hogy a közfelfogásban a jövő programmszerű feladatait illetőleg az ellentétek inkább simultak, semhogy kiélesedtek volna, eltekintve az örlési forgalom kérdéséről, melynek keserű utóízét ugyanacsak éreztük. Nem jogosult tehát az a magyarázat, amely a vitában nagyszerű politikai ellentéteket igyekszik kimutatni, talán azon kiemelkedő tény jelentőségének csökkentése céljából, hogy Darányi miniszter egyes közgazdasági kérdéseknek képes volt domináló szerepet juttatni, sőt vezet is azokban. Vannak, akiknek nem tetszik ez a vezetés, de elégtétele Darányinak, hogy ezt nyíltan nem hallotta. Mindaz, amit komolyan számbavehető forrásból hallott, mindennek konzekvenciája csak buzdításul hathat rá, hogy megkezdett útját folytassa. Egyébként a költségvetési vitát ezzel a néhány észrevétellel nem temetjük el. Legközelebb a figyelemre méltóbb felszólalásokat az egyes kérdések szerint csoportosítva kellőleg méltatni fogjuk.

A „Hangya” közgyűlése és kongresszusa. A Magyar Gazdaközönség „Hangya” című Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete a hó 18-ikán tartotta meg első közgyűlését és kongresszusát. Ott voltak: Gróf Károlyi Sándor, gróf Desseffy Aurél, Ivánka Oszkár, Bernát István, dr. Biró Lajos, Löherer Andor, Balogh Elemér, Balintffy Pál, Szilassy Zoltán, Mérey Lajos, dr. Tóth Károly, Bujanovics Sándor, Bujanovics Gyula, György Endre, Zalesky Jenő, Scitovszky János, Makfalvai Géza, Somsich Andor, Perczel Ferencz, gróf Keglevich Gábor, dr. Machovich Gyula, Heinrich Károly stb.

Gróf Károlyi Sándor elnök megnyitván az ülést, előterjeszté az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentését az elmúlt év üzlet eredményéről, melyet a közgyűlés egyhanguan tudomásul vesz és a felmentést megadja. Ezután elfogadja a javaslatba hozott alapszabály-módosításokat, melyek közül legfontosabb a tagok ötszörös szavatosságának kimondása. Végül a felügyelő-bizottságba rendes tagokul beválasztja Zselénski Róbert grófot, Scitovszky Jánost, Rubinek Gyulát, Szilassy Zoltánt és Véghe Jenőt, póttagok gyanánt pedig: Förster Lajost és Benedikty Gyulát. A napirend után gróf Károlyi Sándor utal azon nehézségekre, a melyekkel a központ szervezése és vezetése járt. Hangsúlyozza, hogy a külföldön a központi szövetkezetek működését csak kisebb területekre terjesztik ki s tevékenységük nem is oly kiterjedt, mint a Hangyáé. Innét van, hogy aránylag könnyebben boldogulnak s nagyobb sikerrel működnek. Azonban a Hangya központ is szépen fejlődik. Előre látja, hogy a Hangya szövetkezetei idővel elfognak szakadni a központtól, hogy külön vidéki központok köré csoportosuljanak. Később persze ezek a vidéki központok, bizonyos czikkek beszerzésére nézve legalább, újra a központ közvetítését

fogják igénybe venni, úgy mint ez ma Angliában történik, hol egy hatalmas központból látják el a Szigetország összes fogyasztási szövetkezeteit. Löherer Andor a fősúlyt arra fektetné, hogy a Hangya vidéki központokat szervezzen. Mérey Lajos panaszkodik, hogy a vidéki pénzügyigazgatóságok még mindig nem tanúsítják a kellő előzékenységet a fogyasztási szövetkezetek iránt. Szavaira reflektálva gróf Károlyi Sándor hangsúlyozza, hogy a szövetkezetek legkönnyebben a községi kocsmá révén juthatnak az italmérsi engedélyhez. Makfalvai, azon nézetének ad kifejezést, hogy a fogyasztási szövetkezeteknek oly községekben és mezővárosokban van legnagyobb jövőjük, melyekben hetivásárokat tartanak. Figyelmebe ajánlja az igazgatóságnak, hogy a szervezésnél erre súlyt fektessen. Bujanovics Gyula, a sárosvármegyei virágzó fogyasztási szövetkezeti központ megalapítója, szintén kiemeli, mennyire fontos a szövetkezetekre nézve az italmérés. Ismerteti továbbá a Sáros megyében divó rendszert, mely szerint ott egyszerű parasztemberek kezelik a boltot, ami eddig bevált. Végül Ivánka Oszkár indítványára a közgyűlés legmelegebb köszönetét és elismerését fejezte ki a földművelésügyi miniszternek. Majd gróf Károlyi Sándor érdemeit méltatta, ki kezdettől fogva nemcsak protektora, hanem valóságos atyja volt a szövetkezetnek, ki nem riadt vissza még az áldozatoktól sem, mikor arra szükség volt. A közgyűlés zajos helyesléssel kísérelte Ivánka szavait s lelkes óvációkban részesítette a szövetkezeti eszme vezérét. A közgyűlés után gróf Károlyi Sándor elnök a kongresszust megnyitván, azt az eszmét veti fel, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet, valamint a Hangya külön kongresszusainak eliminálásával egy közös kongresszust kellene szervezni, mely a hazai hitel-, fogyasztási, értékesítő és termelő-szövetkezetek között kapesot képezne s azoknak erkölcsi központul szolgálna. A kongresszus magáévá tette az eszmét és megbízta az elnökséget, hogy annak gyakorlati kivitele iránt lépéseket tegyen.

A magyar földhitelintézet márczius 18-án tartotta közgyűlését Desseffy Aurél gróf elnöklése mellett. Az igazgatóság jelentése megemlíti azokat a nehéz viszonyokat, amelyeket a pénzmegdrágulás idézett elő. Ez jelentékenyen megnehezítette az intézet zálogleveleinek az értékesítését. De nagyon meg van nehezítve ilyenkor az új jelzálogos kölcsönök lebonyolítása is, mert a tőkepiénzes a birtozában levő s aránylag esekély kamatozásu értékpapirosait igyekszik eladni, hogy a pénzt — a változott viszonyoknak megfelelően — jobban kamatoztassa. A földhitelintézet igazgatósága tartózkodott attól az irányzattól, amely abban a részben kívánt az intézet befolyással lenni, hogy a záloglevelek legmagasabb arfolyama a visszavásárlásokkal mesterségesen föntartassék. Nem tekintve azt, hogy az ilyen intézkedést is magában foglaló eljárás megengedhető-e, tény, hogy a visszavásárlás ösztönzésül szolgálhatna az elhelyezett záloglevelek mozgósítására is; ez pedig, mivel 350 millió korona értékű záloglevél van forgalomban, olyan nagy arányokat öltethet volna, hogy esetleg meg-

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb
magvak beszerzési forrása
 ajánlható
Mauthner Ödön cs. és kir. udvari szállító magkereskedése
 Budapest, VI., Andrassy-ut 23.

gátolja a cél elérését s igénybe veszi és immobilizálja a rendelkezésre álló tőkék tetemes részét. De még ha eléri is az árfolyamok változatlan főtartását, ez a következményeiben egyértelmű lett volna a 4 százalékos záloglevelek alapján való hitelezés megszüntetésével, minthogy a főtartott magas árfolyamon, az engedélyezett kölcsönök alapján újonnan kibocsátandó záloglevelek nem találtak volna elhelyezésre. Így tehát az igazgatóság a négy százalékos záloglevelek áralakulását a szabadforgalomra bízta s ez mindaddig úgy alakult, hogy a kölcsönvevő még mindig olcsóbban éri el a célját a jelenlegi árfolyamok mellett is, mintha a kölcsön négy és félszázalékos címletekben, pari árfolyammal volna lebonyolítható. Addig tehát, amíg a pénzügyi viszonyok így maradnak — négy százalékos záloglevél kibocsátásának a felfüggesztését sem az országos hitel-, sem a földbirtokososztály érdekével megegyezhetőnek nem tartja az igazgatóság. A számszerű kimutatások igazolják, hogy az intézet tartalék- s üzleti tőkéinek le nem kötöttsége nem változik meg s így az engedélyezésre alkalmas kölcsönkérvényeket elintézték. Az 1899. év folyamán beérkezett 1107 jelzálogos kölcsönkérvény 18,289,000 korona erejéig. Megszavaztak 807 folyamodónak 16,363,000 koronát. Rendkívül törlesztés fejében 459 adós 4,845,568 korona 64 fillért fizetett vissza. Az intézet keletkezésétől fogva 584,366,760 korona jelzálogos kölcsönt adtak ki, a mely összeg 18,920 adós közt oszlott meg. A múlt évi december 31-én tényleg fönnállott jelzálogos követelések összege 281,655,574 korona 06 fillér volt, amelynek a biztosítására 721,811,614 kor. 96 fillér értékű jelzálog van lekötve. A visszabálozási társulatoknál 60,700,148 korona követelése van az intézetnek. Az üzleteredmény-számla 833,934 korona 07 fillér tiszta jövedelmet mutat, amelyet egész összegében a tartalékalaphoz csatoltak. Ezzel az intézetnek a fennállása óta tartalékba helyezett saját szerzeménye 22,512,784 korona 50 fillérre emelkedik. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s a fölmentvényt megadta.

Szőlőkivitel. Németországba irányuló szőlőkivitelünkről újabban hamburgi és kölni konzulátusaink közölnek részletes jelentéseket. *Hamburgban*, mint ottani főkonzulátusunk írja, első sorban olaszországi, portugál és spanyol szőlő kerül forgalomba. Az üzletek többnyire megbízás útján köttetnek; az ottani eladók a vételárból 5%-ot számítanak fel jutalék gyanánt és ezenkívül ládanként, illetőleg kosaranként 10 fillér költséget. Az ismert jó minőségű árunál a vámot és a szállítási költséget előlegezni szokták. A múlt év őszén a következő árakat jegyezték (brutto-netto métermázsanként márkában): Olaszországi 50—80, Portugál 70—100, Spanyol (Almeria) 60—120, Melegházi (decz.—febr.) 300—600. *Hamburgban* többnyire az Olaszországból és Lisszabonból hozott szőlőt fogyasztják. Az utóbbi rendszerint spanyolországi termék. Hamburg szőlőbevitel 1899-ben a következő volt: Portugáliából 10,600 láda (a 45 kg.), Spanyolországból (Almeria) 15,800 hordó (a 30 kg.). A vasuton behozott olaszországi szőlőről hiányzanak ugyan a biztos adatok, megközelítőleg azonban 100 vagonra (egyenként mintegy 5000 kg.) tehető. A német vasutakon gyorsszállítványként feladott gyümölcs és főzelék után (bárhonnan származzék is) a közönséges szállítási díjak fizetendők. A hamburgi főkonzulátusunk által az ottani szakképzettől beszerzett információk szerint a monarchiából teendő kiviteli kísérlet (főleg magyar asztali szőlővel) sikerrel járna. A kivitelnél azonban a jó csomagolás és az 5000—6000 kg.-ot tevő közvetlen vagonrakomány föfeltétel. — *Kölni* főkonzulátusunk a következőket jelenti a szőlőbevitelről: 1899-ben Kölnbe 50 vagon (a 12,500 kg.) és főleg Olaszországból származó szőlő érkezett. Kisebb mennyiségben Tirolból is hozatott szőlő. A szőlő ára a nagykeres-

kedőknél kilogrammonként csomagolással együtt 40—50 fillér a kiskereskedőknél a vásáron csak 60 fillér volt. A 4:40—5 kg. összsúlyú postacsomag-szőlő 2:80—3 márkával jegyeztetett. A szőlő bevitelénél Németországba 100 kg. összsúly után 4 márka vám fizetendő. A szőlő-eladást Kölnben egy nagyobb beviteli cég közvetíti, melynek címét érdekeltek a m. kir. keresk. muzeumban megtudhatják. A most jelzett cég 1899-ben 33 kocsi rakomány szőlőt hozatott Kölnbe. Kölni főkonzulátusunk is a czélszerű csomagolás fontosságát hangsúlyozta és azt ajánlja, hogy a szőlőt apró és könnyű faladákba csomagolják, mint az Olaszországban is történik. Ezek a ládikák 4 $\frac{1}{2}$ —5 kg. összsúlyúak. A szállítás természetesen közvetlen kocsiokban történik, hogy az átrakodás elkerültesse. Az idegen szőlők nagyobb tömeget rendszerint korán szüretelik és így azok meglehetősen savanyúak. Kölni főkonzulátusunk ezért azt hiszi, hogy a magyar asztali szőlő nagyon könnyen meghódítaná az ottani piacot.

NYILTTÉR. *)

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában *Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése a „Köztelek” szerkesztősége által kitüntetett pályamű.* Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv, ára portómentes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

Nagyméltósági gróf Zichy József úr

VEDRŐDI URADALMA

Posta és távirda Vasuti Állomás

Vedrőd Dőszeg és Czifler.

Vedrőd, 1900. márczius 16-án.

T. SOMMER MÓR úrnak Budapest.

Van szerencsém ezennel becses tudomására hozni, hogy múlt év december havában nekünk szállított szarvasmarha nyirógép „Barton Gillette et Co. London-féle gyártmány teljes megelégedésemre működött és 500 darab különféle korú és nemű marhat minden fennakadás nélkül s a nélkül, hogy a gépen a legcsekélyebb kárpás észlelhető lett volna két egyén kezelése mellett lenyírt a tompává vált ollólapok ön által gyorsan és csekély károsítási díj ellenében új illetőleg közörrült lapokkal kicseréltettek. A nyírás hatása a szarvasmarhára nagyon jó, a tisztítás sokkal könnyebb, s különösen a hízó ökrök és növendék marhák, valamint hosszabb szőrű tehének nyírása mutatkozott nagyon előnyösnek.

Ennek következtében nem mulasztatom el, hogy legnagyobb elismeréssel fejezzem ki, a nyirógép kitűnő szerkezete és tartóssága felett, s azt bárkinek a legmelegebben ne ajánljam. Ha még sikerülend a marha szőr értékesíteni, akkor a gép ára egynehány év alatt törlesztve is lesz.

Kiváló tisztelettel

SCHWARCZER JENŐ,
tiszttartó.

Gyors- és teher-áru felvételi hely Budapest, Lipótvárosban. A székes fővárosi közönség nagy része nem bír tudomással arról, hogy a magyar kir. államvasutak igazgatósága már évekként ezelőtt „Budapest lipótvárosi városi-iroda” czimen irodát rendezett be a Lipótvárosban — Arany János-utca 19. sz. alatt, — ahol a vasuton elszállítandó gyors- és teher-árak 1000 kg. súlyig feladhatók, melyekről végleges átvételi elismervények (feladási vévények) szolgáltatnak ki. Terjedelmes, tűzveszélyes és oly árak, melyeknek vasuton való szállítása különös feltételeknek van kötve, a felvétel alul ki vannak zárva. Hivatalos órák hétköznapokon

*) Az e rovat alatt közöltekért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

reggel 8 órától 12 óráig és d. u. 2 órától 7 óráig vannak megállapítva, a törvényes munkaszüneti napokon az iroda nincs nyitva. Az ezen városi irodában feladott árúknak az illető pályaudvarokra való kifuvározásáért következő illetékek számítanak fel: a) *gyors-árúkért*: 10 kg. súlyig 10 kr., 10—50 kg.-ig 20 kr., minden további 50 kg.-ért 15 kr. b) *teher-árúkért*: 50 kg.-ig 20 kr., minden további megkezdett 50 kg.-ért 10 kr. Minthogy a szállítványok csekély díjazásáért a fő- és székváros IV—IX. kerületéből a lakásról ezen városi felvételi irodába is elszállíthatók, — a szállító hőzönség azon előnyös helyzetben van, hogy szállítványait nem kénytelen a távol eső pályaudvarokra tetemes költéggel személyesen kiszállíttatni és ott a feladó vévény átvételéig órákat eltölteni, hanem — módjában áll ezen teendőit egy levelező-lap után a vasutintézet fel közvetlenül elvégeztetni, — miért is a magyar kir. államvasutak igazgatóságának ezen intézkedése a szállító közönség érdekét nagy mértékben előmozdítja.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az O. M. G. E. titkárai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár 1900-ra.

A „Köztelek Zsebnaptár” ezen hatodik évfolyama régi köntösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagok és a „Köztelek” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt

3 korona 20 fillér.

Megrendelhető

a „Köztelek” kiadóhivatalában,
Budapest,
IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl Budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Budapest, márczius 17.

Az időjárás e hét folyamán tartosan száraz és derült, e mellett azonban fagyos és hideg volt. A hét vége felé a hőmérséklet ugyan némileg emelkedett, de nedves és állandóan enyhébb időre volna szükség, hogy a tavaszi munkálatok teljeséggel megkezdhetők legyenek. Az őszi vetések felől eddig nem érkezett jelentősebb panasz, a fagyos időjárás azonban a vetések fejlődésére mindenesetre hátrányos és aggodalomra ad okot. A vizállás alig változott. A külföldön hasonló időjárás uralkodott.

A külföldi piacok üzletét illetőleg jelenthetjük, hogy a forgalom állandóan mérsékelt és az irányzat nagyjára tartott. Szpekuláció és fogyasztás egyaránt tartózkodó. Amerikában az árfolyamok csak kisebb változásoknak voltak alávetve és egyenlegként alig változtak. Kezdetben tengeri gyorsan emelkedett, ami búzára is hatást gyakorolt, később azonban ez nem folytatódott, mert egyrészt a látható készletek gyenge apadása, másrészt az Európa felé uszó gabonamennyiség rendkívüli nagyjábólása a javulást ellensúlyozta. Angliában az irányzat csendes maradt és az árak alig tartottak. Franciaországban az árak gyakrabban változtak és az üzlet az időjárás befolyása alatt állott. Egyenlegkép 35 centimesnyi javulás mutatkozik. A többi kontinentális piacokon csak gyenge fogyasztási szükséglet mutatkozik és az árak alig tartottak.

Nálunk a kereslet kenyérmagvak, mint takarmány-cikkék iránt is némileg jobb volt és az árakban is mérsékelt javulás mutatkozik.

Az üzlet részleteiről a következőket jelenthetjük. Buza bőségesebb hozatalok mellett tartósan jól volt kinalva, a hét elején azonban csak gyenge keresletre talált, mi mellett az árak teljesen változatlanok maradtak. Az állandóan fagyos, hideg időjárás és a fedezési vételek folytán emelkedő határidőpiac hatása alatt az irányzat azonban szilárdabba fordult, egyes malmok élénk vételkedvet tanúsítottak és nagyobb — főleg tételekből álló — mennyiséget vettek fel, miáltal az árubirtokosoknak is lehetővé vált 20 fillérig magasabb árakat (pr. 100 kg.) elérni, Waggonáru csak gyengébb mérvben érkezik. Összforgalom 150.000 a hetihozatal 150.000 q-t tesz ki.

Rozs kellemes irányzatot követett. A kínálat mérsékelt maradt, míg a kereslet úgy a fogyasztás, különösen azonban az export részére — mely főleg finom áru iránt tanúsított jó érdeklődést — elég élénken alakult. Ez utóbbi minőségek a múlt héthez viszonyítva 20—30 fillérral drágábbak, míg közép- és gyenge minőségű áru 10 fillérral magasabb árakat ért el. Jegyzéseink 12—12.80 korona közt váltakoznak helyben és helybeli paritásra. Nyíri származékokban csak szórványos volt a forgalom és Nagy-Károly paritására 11.20—11.30 koronáig jegyzünk. (Minden 100 kilogrammonként.)

Árpa (takarmány és hántolási célokra) gyengén volt forgalomban. A vételek gyarorsók, részben hízalók vettek részt és csendes hangulat mellett változatlan árakat fizettek. Minőség szerint 11.—11.50 koronáig jegyzünk helyben. Szerb árpából egy rakomány 3000 méterháza helyben elváltoltan 11 K. 3 filléren kelt el 3 óra. Jó középminőségű sorárpa kisebb mennyiségben budapesti paritásra 10—13— koronán adott el. (Minden 100 kilogrammonként.)

Zab ugy vasuti, mint hajóruban elég bőven van a piacon, míg a kereslet állandóan csak gyenge maradt. Finom minőségű áru azonban csak kevés került a piacra. Csendes irányzatban az árak alig változtak és szín és tisztaság szerint 10—11 kor. jegyzünk 100 kg.-ként helyben átvéve.

Tengeri prompt áruban állomásokon átvéve csak gyengén van kinalva, míg későbbi szállítások bővebben ajánlatnak. Szeszégetők a hét elején továbbra is jó keresletet tanúsítottak és májusi kötések ellenében néhány fillér ráfizetést is adtak, később eme kieserések azonban csak simán, ráfizetés nélkül voltak eszközölhetők. Elszállítási célokra Budapest távolságában átvéve jó volt a kereslet és az árak 20 fillérral magasabbak. Helyben 10.50—10.65, Kőbányán 10.65, budapesti paritásra 10.40—10.50, tiszavidéki állomásokon 9.40—10.10 K.-ig fizettek. (Minden 100 kg.-ként.)

Olajmagvak: Káposztarepében effektív áru e héten nem volt forgalomban és 24.—25.50 koronáig terjedő árjegyzésünk csak névleges. Káposztarepce augusztusra élénkebb forgalom mellett, a tartósan fagyos időjárás folytán szilárd irányzatú és 25—25.60 korona között változott. Ma 25.40—25.50 koronáig jegyzünk. A mellékzikkokban jelentéktelen a forgalom; vadrepce 11.—13.—, gomborka 21.—23.—, lenmag 26.—30.— koronát ért el helyben.

Hüvelyesek: Bab iránt e héten, prima minőségű áru iránt némileg jobb volt az érdeklődés, az árak azonban esendesekek. Torpebáb Gyöngyösi 17.50 korona, Félegyházi 17.50, gömbölyű Mohács 14.80, Zombor-Baján 14.80, Nagyváradon 13.50, Marosvásárhelyen 10.20 korona. Barnabab Kalocsán 14.40, tarkabab Nagy-Károlyon 9.50. Kendermag helyben 22.— koronáig jegyez. Bükköny 12—13— korona. Muharmag 13.50—14.50 koronát jegyez helybeli paritásra, minden 100 kilogrammonként.

Napi jelentés a gabonaüzletről. 1900. márczius 20

Jó kínálat és gyenge vételkedv mellett az irányzat ma készbuzában lanya volt. Elkelt körülbelül 20,000 q. tiz fillérral pr. 100 kg. olcsóbb árak mellett.

Az árjegyzés 100 kgr.-ra vonatkozik:

Eladatot:

Buza:

Tiszavidéki:	200 mm. 80	kg K. 16.20	3 óra
	300 " 79	" " 16.—	" "
	100 " 79	" " 16.20	" "
	500 " 79	" " 16.20	" "
	100 " 79	" " 16.—	" "
	100 " 79	" " 15.80	" "
	300 " 78	" " 16.15	" "
	100 " 78	" " 15.40	" "
	100 " 78	" " 15.80	" "
	100 " 78	" " 15.80	" "
	100 " 78	" " 15.70	" "
	100 " 77	" " 15.70	" "
	200 " 76	" " 15.70	" "
	2000 " 75	" " 15.50	" "
	3480 " 75	" " 15.50	" "
	100 mm. 75	" K. 14.—	3 óra
Pestmegyevidéki:	100 mm. 80	" K. 15.90	3 óra
	100 " 80	" " 15.60	" "
	100 " 80	" " 15.60	" "
	100 " 80	" " 15.90	" "
	200 " 79	" " 15.80	" "
	700 " 79	" " 15.50	" "
	250 " 79	" " 15.50	" "
	2.0 " 79	" " 15.50	" "
	250 " 78	" " 16.—	" "

Pestmegyevidéki:

100 mm. 78	kg K. 15.50	3 óra.
100 " 78	" " 15.50	" "
500 " 78	" " 15.60	" "
500 " 77	" " 15.60	" "
2600 " 77	" " 15.50	" "
100 " 75	" " 15.40	" "
800 " 74	" " 15.10	" "
100 " 74	" " 14.50	" "
100 " 73	" " 14.70	" "
100 " 72	" " 14.30	" "
Bácskai:	1680 " 73	" " 15.20
	3000 " 72	" " 14.95
Erdélyi:	100 mm. 78	kg K. 14.80
	100 " 78	" " 16.10
	100 " 78	" " 14.—
Ó-becsei:	3000 " 73	" " 15.40
Raktárból:	2000 " 77	" " 15.75
	2500 " 76	" " 15.20
	600 " 76	" " 15.20

Rozsban az irányzat csendes az árak változatlanok, a helyi fogyasztás részéről vásároltatott néhány vagonáru 12.20 egészen 12.40-ig helybeli paritással. Jobb minőségűért K. 12.60-ig lehet elérni 100 kg.-ként. Takarmányárban ma alig volt forgalom, a hangulat és árak változatlanok. Helyben minőség szerint jegyzetett K. 11.—11.40-ig. Jobb tiszavidéki árpáért 12 koronáig.

Zabban az irányzat mérsékelt forgalom mellett nyugodt, az árak változatlanok. Minőség szerint helyben 10—11 koronáig jegyzünk.

Tengeriben mérsékelt kínálat mellett továbbra is élénk kereslet mutatkozik. Májusi határidő-kötések ellenében Kőbányán a 20 fillér ráfizetést adtak. Nagyobb tétel ma nem kelt el.

Határidőjegyzések a new-yorki 7/8—2 c. olcsóbb jegyzésekre nálunk is valamivel visszaestek s zárulnak délelben 12 1/2 órakor:

Buza áprilisra 1900.	15.06—08—
októberre	15.50—52—
Rozs áprilisra	12.68—70—
Tengeri májusra	10.66—68—
Zab	9.86—88—

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő tudósítása.)

A szeszüzletben e hétnek elején az üzletmenet változatlan volt és a szeszgyárak úgy azonnali, valamint későbbi szállításra szilárdan zárulnak. Elkelt finomított szesz adózva azonnali szállításra 112.50—113.50 koronáig nagyban és 43—43.50 koronáig adózatlanul szabadraktárra budapesti finomítottgyárak által.

Élesztőszesz szintén szilárd és adózva 112.50—113.50 koronáig, adózatlanul 43.25—43.50 koronáig kelt.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyerszesz 36.50 koronáig volt ajánlva, mely áron több üzlet létesült. Kontingens finomított szesz 40—41— koronáig kelt az állomás április-augusztusi szállításra. Vidéki finomított 42 K. ajánlott finomított szesz, de a magas ár folytán üzlet nem létesült. A kontingens nyerszesz ára Budapecsten 36.50—37— korona.

Bécsi jegyzés 39.80—40.20 korona, kontingens nyerszesz 37.75— korona adózatlan szeszért.

Fvágai jegyzés 111.75 korona adózott és 37.75— korona adózatlan szeszért.

Triestói jegyzés 21—22— korona kiviteli szeszért 90% hektoliterre.

Kivitelre e hétnek elején üzlet nem létesült. Vidéki szeszgyárak változatlanul szilárdan jegyeznek.

Budapesti szilárdítók e héten: Finomított szesz 112.50—113.50 korona, élesztőszesz 113—113.50 K., nyerszesz adózva 111—111.50 korona, nyerszesz adózatlan (ekontingens) — korona, denaturált szesz 36.50—37.00 korona. Kontingens nyerszesz — korona.

Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül bementve budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett ártételek.

Lujza Gözmalom Részvény-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1900. márcz. 19. Netto-árak 100 kg-ként, Budapestben, elegysúly tisztasuléként, zsákostul. Kötelezettség nélkül.

B u z a i s z t:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	25.60	24.20	22.80	21.30	20.90	20.30	19.10	16.10
	Takarmányliszt		K o r p a					
	7 1/2		8		F.		G.	
Ár kor.:	14.10	10.90	9.—	9.20				

Heremagvak ólomzárólása. *)

Budapest, 1900. márczius 18-án.

A budapesti m. kir. állami vetőmag-vizsgáló állomás az 1899/1900. idényben, azaz 1899. évi július hó 1-től a mai napig az alant megnevezett magkereskedőknél és termelőknél a következő magvakat ólomzárta:

Luczerna Lóhere Összesen

m é t e r m á z s a			
Mauthner Ödön ³⁾ Budapest...	1854	2100	3959
Magy. mezőg. szöv. Budapest...	776	1074	1850
Haldek Ignác, ¹⁾ Budapest...	1021	558	1579
Frommer A. H. utóda Bpest...	448	481	929
Klein Vilmos Szatmár...	150	727	877
Deutsch Gyula, Budapest...	459	385	844
Ifj. Freund Sámuel, Szatmár	52	593	645
Singer Zsigmond, Budapest	119	384	503
Boross és Szalay Budapest	240	186	426
Beimel és fia Budapest	192	111	303
Klein Vilmos örök. Temesvár	90	136	226
Szavoszt Emil, Budapest	61	143	204
Funkelstein József, Aradon	116	63	179
Radwáner és Rónai Bpest...	37	124	161
Hölländer A. és fia Ungvár	25	116	141
Lamberger Károly Bpest	58	74	132
Kramer Lipót Budapest	95	14	109
Gr. Teleki Arvéd, ²⁾ Drassó...	52	4	56
Veninger Antal, Győrött	45	—	45
Felsenburg Tiv., B-Gyarmat	8	22	30
Fuchs Fülöp és fia, Budapest	—	13	13
Keszner Izidor, M.-Sziget	—	13	13
Nöthling Vilmos Budapest	—	2	2
Összesen	5903	7323	13226

1) 7 q Trifolium incarnatum, 16 q Trifolium repens, 1 q Anthyllis vulneraria.

2) 51 q répamag.

3) 97 q Anthyllis vulneraria, 10 q Phleum pratense.

4) 4 q Trifolium repens.

*) A hazai mezőgazdaságra káros amerikai hereféle magvakat a magvizsgáló állomás nem ólomzárta.

Vetőmagvak ólomzárólása.

Kassa, 1900. márcz. 18.

A kassai m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás 1900. évi január hó 1-től márczius hó 14-ig bezárólag az alant megnevezett kereskedőknél a következő vetőmagvakat ólomzárta:

m é t e r m á z s a				
	Lóhere	Luczerna	Répa	Összesen
Adriányi és Markó, Kassa	78	3	17	98
Rockenstein Adolf,	12	10	—	22
Glatter és Grossmann,	—	—	—	—
Miskolcz,	113	18	—	131
Ifj. Kohn Ignác, Miskolcz	115	16	—	131
Schwarz Ede,	213	22	—	235
Weidlich Pál,	67	30	—	97
Ifj. Freund Sámuel, Szatmár	34	10	—	34
Klein Vilmos	492	50	4	496

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek árairol.

Márcz. 20. napján a központi vásárcsarnok eladó részéről a következők a legújabb árjegyzésük. 1900. márczius hó 17-étől.

A hét második felében nem fordult elő semmi oly mozzanat, mely kedvezően befolyásolhatta volna az üzletet, miért is a hangulat nyugodt volt s a forgalom nagy áringadozások nélkül szűk korlátok között mozgott. Csupán tojásban következett be élénkebb és előnyösebb forgalom, ami annál inkább feltűnő, mivel erre külföldi jegyzések impulzust nem nyújtottak, úgy hogy e kedvező áralakulást csakis a helyi szükségletek fedezésére vezethetjük vissza. — Eladásaink:

Vidékimarhabus 72—84 K. borju nagy hozatalok és sürgős kínálat folytán nagyon lanya. Az elért árak 70—80 K. között ingadoztak. Sertés elhanyagolt, 80—90 K. között kelt el kifőlként. Bárányt minőség szerint 14—17 és 7—10 koronán értékesítettünk páronként. Vadból csak vadsertés állott rendelkezésünkre, mit 80—100 filléren értékesítettünk kgonként.

Az előbaromfi üzlet különösen lanya. Tyakért 3.00, kacsaért 3—3.80, pulykáért 10—12 K.-t adtak páronként. Tisztított baromfi bőségesebb hozatalaink voltak; tyukot 1.40—1.80, káppant 2.20—3 koronáért értékesítettünk darabonként; libát és pulykát egyforma áron 1.20—1.40 koronán adtuk kgonként.

Tojás szilárd irányzat mellett 61—63 koronán kelt eredeti lánaként. Vaj és túró tartott áron került eladásra. l. r. teavaj 2.00—2.30, főzévaj 1.80—2.00, túró 0.24—0.32 koronán kelt.

Gyümölcsben a forgalom lényegtelen: az árak inkább leteltek hajók.

Hivatalos árjegyzés

Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban eladott élelmiszerekről. Budapest, 1900. március 10-ről.

Hús és hustermek. Marhahús 1 q. hátulja I. rendű 100-108, II. r. 96-100, III. r. 92-96, eleje I. r. 92-96, II. r. 88-92, III. r. 80-88, borjúhús 1 q. hátulja I. r. 90-100, II. r. 70-90, eleje I. r. 70-80, II. r. 60-70, bárány 1 darab hátulja ---, eleje ---, birkahús 1 q. hátulja I. r. 84-88, II. r. 80-84, eleje I. r. 76-80, II. r. 72-76, sertésborsó 1 q. szalonnával budapesti 100-104, vidéki 80-94, szalonna nélkül budapesti 105-108, vidéki 84-104, sertésborsó pórköltnek való ---, kocsonyának való ---, füstölt budapesti I. r. ---, vidéki II. r. 1 q. 100-120, malacz élő, szopós I. r. 1 drb 6.00-9.00, tisztított I. r. 1 kg. 1.40-1.80, sonka 1 kg. nyers, bef. hentesárú 0.90-1.20, füstölt bef. csonttal 1.12-1.50, csont nélkül 1.20-1.70, sonka füstölt prágai, csonttal 1.76-2.00, csont nélkül 2.20-2.20, kolbász 1 kg. nyers ---, füstölt I. r. 1.30-1.60, szalonna 1 q. ---, sózott 88-96, füstölt 100-112, sertészsír 1 q. hordóval 104-108, hordó nélkül budapesti I. r. 100-104, szalámi 1 kg. belföldi 200-350, prágai --- korona.

Baromfi. a) Élő: (1 pár) csirke rántani való 1.80-2.20, tyúk belföldi I. r. 2.80-3.00, káppan hizott I. r. 4.40-4.80, sovány 2.60-3.00, rucza hizott I. r. ---, sovány belföldi 3.00-3.20, liba fiatal ujdonság ---, lud hizott I. r. ---, sovány belföldi 0.---0.00, pulyka hizott I. r. ---, sovány belföldi --- korona. b) Tisztított: csirke I. r. 1 drb 1.00-1.20, tyúk I. r. 1 drb 1.40-1.50, káppan hizott 1 kg. ---, 1 drb 1.80-3.00, rucza hizott 1 drb 1.60-2.80, 1 kg. 1.12-1.24, lud hizott 1 kg. 1.12-1.20, 1 drb 4.60-6.50, magló 1 kg. ---, 1 drb ---, pulyka hizott 1 kg. 1.12-1.20, 1 drb ---, magló 1 kg. ---, 1 drb ---, ludmáj 1 kg. 2.80-5.00, nagy 1 drb 1.00-2.00, ludzsír 1 kg. 1.60-2.00 korona.

Hal. Élő: (1 kg.) harcsa 1.80-2.00, csuka 1.20-2.00, ponty dunai nagy 1.60-1.80, márna 1.20-1.60, süllő balatoni ---, czompó 1.40-1.50, pisztráng nagy ---, kecske 3.60-5.---, angolna ---, apró kevert 0.60-0.80. Lazac rajnai 1 kg. 8.---9.--- korona.

Tej és tejtermékek. Tej teljes 1 liter 0.16-0.16, lefölözött 0.12-0.12, tejföl 0.50-0.56, teavaj 1 kg. 2.10-2.40, főző darabos 1.60-1.90, szedett 0.00-0.00, olvasztott ---, margarin I. rendű ---, II. r. ---, tehénturó I. r. 0.26-0.32, juhturó 1.12-1.20, liptói 1.12-1.28, juhsajt ---, ementáli belföldi 2.00-2.00, grói belföldi 0.80-1.20 korona.

Liszt és kenyéremlék. Kenyérliszt 1 q. ---, kenyér monori, fehér hosszú 1 kg. 0.26-0.26, barna 0.22-0.22, rozs 0.22-0.22 korona.

Száraz főzelék. Lencse belföldi 1 q. 12.00-20.00, külföldi 36.00-56.00, borsó hazai héjas 20.00-24.00, kopotatt 26.00-30.00, külföldi héjas 20.00-34.00, bab fehér apró 12.00-18.00, nagy 12.00-16.00, szines 10.00-20.00 korona.

Tojás. Friss teatojás 100 drb 4.50-4.70, alföldi (1440 drb) 61.00-64.00, erdélyi (1440 drb) 59.00-61.00, szerb (1440 drb) ---, apró (1680 drb) ---, meszes tojás --- korona.

Zöldség. Sárgarépa 100 köt. ---, I. r. 1 q. 4.40-5.00, petrezselyem új. 100 köt. ---, I. r. 1 q. 18.00-24.00, zeller I. r. 100 drb 6.00-16.00, karalábé I. r. 100 drb 2.00-3.20, vörshagyma új. belföldi 100 köt. ---, érett makói 1 q. 10.00-12.50, fokhagyma I. r. 1 q. 24.00-30.00, cékla I. r. 100 drb 1.20-2.00, II. r. 0.80-1.20, fejeskáposzta I. r. 100 drb 16.00-30.00, kelkáposzta I. r. 100 darab 4.00-10.00, vöröskáposzta I. r. 100 drb 10.00-20.00, fejes saláta I. r. 100 drb 3.00-10.00, kötött saláta 100 drb ---, burgonya 1 vagon sárga 450.0-500.0, fehér 320.00-400.00, rózsá 1 q. 4.00-5.00, fekete retek kicsiny 100 drb 1.20-3.00, ugorka 100 drb savanyítani való ---, savanyított 3.60-6.00, nagy salátának ---, paradicsom olasz 1 q. 60.00-90.00, belföldi ---, zöld paprika 100 drb ---, tők főzni való 100 drb ---, zöldborsó hüvelyes 1 q. 80-90- ---, kifejtett ---, zöldbab hüvelyes 1 q. ---, kifejtett ---, karfiol 100 drb 16.00-24.00, torma belföldi nagy édes 1 q. 24.00-34.00, spárga 1 kg. 5.00-6.00 korona.

Gyümölcs. Alma, nyári édes 1 q. ---, rétesbe való 18.00-30.00, vajkörte nagy I. r. 1 q. ---, közönséges kevert körte 1 q. 18.00-24.00, szilva magvaváló nagy I. r. 1 q. ---, nem magvaváló vörös 1 q. ---, ringló nemes I. r. 1 q. ---, barack kajszin 1 q. ---, ősi 1 q. ---, magvaváló 1 q. ---, nem magvaváló 1 q. ---, szőlő fehér mézes csemege 1 q. 50.00-90.00, közönséges kevert I. r. 1 q. ---, apró szemű 1 q. ---, meggy nagyszemű kem. 1 q. ---, apró szemű 1 q. ---, eper (szamóca) 1 kg. ---, málna 1 kg. ---, szeder 1 liter ---, görög dinnye nagy I. r. 10 drb ---, kicsiny 100 drb ---, sárga dinnye nemes I. r. 100 drb ---, II. r. 100 darab ---,

dió nagy papirhéjú 1 q. 50.00-60.00, apró kemény héjú I. r. 1 q. 44.00-50.00, mogoró nagy olasz 1 q. 76.00-86.00, gesztenye olasz nagy 1 q. 0.---0.---, belföldi 1 q. ---, narancs messzinai 100 darab 2.60-6.00, apuliai 100 drb ---, mandarin 100 drb 3.00-4.00, citrom I. r. 100 drb 2.00-2.40, füge hordós 1 q. 34.00-40.00, koszoru 1 q. 34.00-40.00, datolya sajtolt I. r. 1 q. 74.00-80.00, mazsolaszőlő (fehér) 1 q. 76.00-136.00, szőlő passatutti 1 q. ---, 1 q. ---, szerb szőlő 1 q. --- korona.

Fűszer, ital. Paprika I. r. 1 q. 200.00-240.00, II. r. 1 q. 160.00-200.00, mák 1 q. 50.00-60.00, méz csurgatott 1 q. 80.00-104.00, lépes 1 q. ---, köménymag 1 q. ---, boróka 1 kg. ---, házi szappan szin I. r. 1 q. 58.00-60.00, közönséges II. r. 44.00-46.00, bor fehér asztali palackokban 1 hl. 36-40- ---, vörös bor 1 hl. 40-44- ---, házi pálinka palackokban 1 hl. --- korona.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon 1900. márcz. 20-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 34 árus 8 db sertést, 0 árus 4 db süldőt, 2000 kg. friss húst, 800 kg. füstölt húst, 600 kg. szalonnát, 200 kg. hájat, --- kg. zsirt, --- kg. kolbászt, --- kg. hurkát, --- kg. füstölt szalonnát, --- kg. kocsonyahúst, --- kg. disznósajtot, --- kg. (--- db) sonkát, --- kg. töpörtöt.

Videkről és pedig: Nagy-Körösről 5 árus 79 darab sertést, Czeglédről 5 árus 49 darab sertést, összesen 10 árus 128 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertésborsó 1 kg. 100-104 fillér, 1 q. 92-94 korona, süldőhús 1 kg. 120-140 fillér, 1 q. --- korona, füstölt sertésborsó 1 kg. 128-136 fillér, 1 q. 110-112 korona, szalonna zsirnak 1 kg. 96-104 fillér, 1 q. --- korona, füstölt szalonna 1 kg. 128-136 fillér, 1 q. --- korona, háj 1 kg. 100-112 fillér, 1 q. --- korona, disznózsír 1 kg. 116-120 fillér, 1 q. --- korona, kocsonyahús 1 kg. 80-88 fillér, 1 q. --- korona, füstölt sonka 1 kg. 140-152 fillér, 1 q. --- korona, kolbász 1 kg. ---, Disznósajt 1 kg. --- hurka ---, 1 drb ---, töpörtő 1 kg. --- fillér.

Hideghusvásár az Orczy-uti élelmi piacon. 1900. márczius hó 20-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 33 árus 96 db sertést, 1 árus 6 db süldőt, 2000 kg. friss húst, 400 kg. füstölt húst, 1600 kg. szalonnát, 1000 kg. hájat.

Forgalom közepes. Árak a következők: Friss sertésborsó 1 kg. 96-120 fillér, 1 q. 94-96 K., süldőhús 1 kg. 120-136 fillér, 1 q. --- K., füstölt sertésborsó 1 kg. 112-136 fillér, 1 q. --- korona, szalonna zsirnak 1 kg. 96-108 fillér, 1 q. 96-98 K., füstölt szalonna 1 kg. 104-112, 1 q. --- fillér, háj 1 kg. 100-112, 1 q. --- fillér, disznózsír 1 kg. 112-120, 1 q. --- fillér, kocsonyahús 1 kg. 64-80, 1 kg. --- fillér, füstölt sonka 1 kg. --- fillér, 1 q. --- korona.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-téren, 1900. márcz. 20. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott csomagokból 102 szekér réti széna, 10 szekér muhar, 20 szekér szupszalma, 7 szekér alomzsalma, 0 szekér takarmányzsalma 1 szekér tengeriszár 8 szekér egyéb takarmány (luczerna, zabosbüköny, stb) 700 csák széna. A forgalom lanyha. Árak fillérben: réti széna 400-600, muhar 520-600, szupszalma 230-320, alomzsalma 220-260, egyéb takarmány ---, lóhere ---, takarmányzsalma ---, 100 kéve tengerisz. 1600-1600 luczerna 540-600 szarj ---, szalmazecses 340-360, széna ---, új ---, zabosbüköny 480-540 összes vevésizám 155. súly 232,500 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szarómarhavasár. 1900. márcz. hó 16-án. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavasár igazgatóságának jelentése.

Felhajtatott: belföldi 754 db, eladatott 754 db, galicziai --- drb, eladatott --- drb, tirolai --- drb, eladatott --- drb, növendék élő borjú 33 db, eladatott 33 db, élő bárány 25 db, eladatott 25 db; belföldi 17 drb, eladatott 17 drb, galicziai --- drb, eladatott --- drb, tirolai --- drb, eladatott --- drb, bécsi élött --- drb, eladatott --- drb, növendék borjú --- drb, eladatott --- drb, élött bárány 428 drb, eladatott 428 drb, élő kecske --- drb, eladatott --- drb.

A borjú és bárányvásár lefolyása lassu volt.

Árak a következők: Élő borjú: belföldi --- koronáig, kivételesen --- koronáig drbnkint, 44-75 koronáig, kivételesen 80 --- koronáig sulyra, galicziai ---, kiv. --- koronáig drbnkint, --- kor.-ig, kiv. --- koronáig sulyra, tirolai --- koronáig kiv. --- koronáig drbnkint, --- koronáig kiv. --- koronáig sulyra, növendék borjú --- koronáig, kiv. --- koronáig drbnkint, 36-44 koronáig, kiv. --- koronáig sulyra, élött borjú: belföldi 78-82 koronáig, kiv. --- koronáig sulyra, galicziai --- koronáig, kiv. --- koronáig sulyra, tirolai --- koronáig, kiv. --- koronáig drbnkint, bécsi --- koronáig, kiv. --- koronáig sulyra, növendék --- koronáig, kiv. ---

koronáig drbnkint, élő bárány 14-15- koronáig páronkint, élött bárány 5-11- koronáig párja.

Budapesti juhvásár. 1900. márczius hó 19-én. (A székesfővárosi közigazgatóság és marhavasár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtatott: Belföldi hizalt ürű 92 darab, eladatott 92 drb, feljavított juhok --- drb, eladatott --- drb, kisorolt kosok --- drb, eladatott --- darab, kiverő juh --- drb, eladatott --- drb, bárány --- drb, kecske ---, boszniai ---, szerbiai ---, angol keresztelés ---, romániai ---, durvaszörű --- db.

A birkavasár jelentéktelen volt.

Árak a következők: Belföldi hizalt ürű 36-42 K. párkint, 47-50 K-ig 100 kiló élősuly szerint, feljavított juhok --- K. páronkint, --- K-ig 100 kiló élősuly szerint, kisorolt kosok --- K-ig páronkint, --- K-ig 100 kiló élősuly szerint, kiverő juhok --- K-ig párkint, --- K-ig 100 kl. élős. sz., bárány --- K. páronkint, kecske --- K. anya juhok --- K. páronkint, szerbiai --- K. páronkint, angol keresztelés --- K. páronkint, romániai --- K. páronkint.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1900. márcz. 18-19-én. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére).

A felhajtás mennyiségileg és minőségileg is kielégítő: a forgalom a beállott időjárás következtében csak közepes, sőt a vásár második napján ellanyhult. A vásárt a helybeli és vidéki kereskedőkön kívül külföldiek, nevezetesen: prágai, brünni, pilzeni, karisbadi, bialai és berlini kereskedők is látogatták. A kereslet általában igen élénk volt, az árak kielégítőek.

Felhajtatott összesen 2789 db. Eladott 1051 db. Jobb minőségű lovakból házas 150 db, eladatott 40 db, 400-790 K-ért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 100 db, eladatott 60 db 340-680 K-ért, nehezebb kocsiló (hintós) 80 db, eladatott 38 db 240-520 K-ért, igás kocsiló (nehéz nyugoti faj) 200 db, eladatott 70 db 200-350 K-ért, pony 10 db, eladatott 4 db 50-90 K-ért; közép minőségű lovakból: nehezebb félék (fuvaros ló stb.) 800 db, eladatott 150 db 140-300 K-ért, könnyebb félék (parasztló stb.) 1300 db, eladatott 600 db 50-120 K-ért; alárendelt minőségű lovakból 149 db, eladatott 89 db 20-46 K-ért. Bécsi vágóra vásároltatott 40 db, az állatkert és kutyák részére vásároltatott --- db, tulajdonjogra gyanus ló lefoglalattott --- db, ragályos betegségre gyanus ló lefoglalattott --- db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldett --- db.

Bécsi sertésvásár. 1900. márcz. 20-án. (Schleifelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtás: 5150 süldő, 5842 zsirsertés, összesen 10992 drb.

A forgalom igen lanyha volt. Árak különként étosulyban fogyasztási adó nélkül: prima 88-90 fillér, kivételesen 92 fillér, közepes 70-86 fillér, könnyű --- fillér, süldő 62-80 fillér.

Elsőrangú hazai gyártmány. Göscsépők. ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR. RÉSZVÉNY-TÁRSULAT. BUDAPEST. Magyarországi legelső és egyedül gazdasági gépgyára, mely a gazdasági életben szükséges összes gazdasági gépeket gyártja. Rendelések megküldés előtt kérjük minden szándékát közzéadni bizalmasan kezeltnek tartva. Részletes árjegyzékekkel és csomagolási táblákkal díjaztatott megküldés.

Sima szőlővessző eladás.

Gróf Chotek Rezső futtaki szőlőtelepéből

Mézes fehér	ezre	12	korona
Chasselas fehér	"	12	"
Barducis	"	14	"
Thomery	"	14	"
Bulchery	"	14	"

normális mértékben, még a készlet tart.

Megrendelések

573

az uradalmi igazgatósághoz Futtakra
(Bács-Bodrogmegye) czimzendők.

Nemesített Nagy-Yorkshire tenyészet

Tenyészirány: legnagyobb ellenálló képesség, nagy testalkat, gyors fejlődés; legnagyobb szaporulat.

Árak: 2-3 hónapos kan 45 korona

2-3 " kocza 36 "

Felbugott " kocza 100 "

Átadás a tót-komlósi vasuti állomáson. Istalópénz darabonként 1 korona. Szállítókertre ingyen.

608

Linsky és Bakos tenyészete, Tót-Komlóson Békés-m.

Magyar királyi államvasutak.
28196/900/C/III. sz.

Hirdetmény.

(Berlin-budapesti keleti expresszvonat pótlékdijszabás életbeletétele.)

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint folyó évi május hó 1-én a berlin-budapesti keleti expresszvonatok használatáért járó pótlékdijszabásról új díjszabás lép életbe, mely a magy. kir. államvasutak díjszabáselárusító irodájában Budapest, VI., Csengery-utca 33. II. emeleten 1 K-ért lesz kapható.

Budapest, 1900. márczius 7-én.

Az igazgatóság.

Borsodmegyei Gazdasági Egyesület.

391

Eladó szőlővesszők és ojtványok.

A „Borsodmegyei Gazdasági Egyesület“ miskolci szőlőtelepén termeli különféle amerikai és európai sima és gyökeres vesszők, valamint elsőrendű gyökeres fásajtványok Rip. portalis és Rip. Monticolara ojtva eladók.

391

Levélnyi megkeresésekre bővebb felvilágosítással szolgál s kívánatra árjegyzéket küld az egyesület titkári hivatala Miskolcz, Vármegyeház.

Vértessy Tivadár, ügyvivő titkár.

MARSDEN MARK WORSNOP, philadelphiai mérnök az „Eljárás és készülék a kukoricaszárnak hasznos termékévé való átalakítására“

című 7862. számú magyar szabadalom tulajdonosa ezen szabadalmát eladni kívánja, illetve gyártási engedélyeket kiadni óhajtat. Érdeklődőknek készséggel szolgál felvilágosítással.

619

Dr. Szilasi és Bernauer, szabadalmi iroda, Budapest, VIII., Baross-utca 59.

Nagyobb birtokok rendezésével.

felülvizsgálásával, szakismeretes útbaigazításokkal különösen délkeleti Magyarországon, Erdély és Romániaiban szolgál egy a gazdaság, bor- és gyümölcsstermelés minden ágazatában theoretikailag és gyakorlatilag képzett német földbirtokos. Előleg nem kívánatik. Csúpan az utiköltségek térítendőek meg. A honora esetleg csak az eredmény meggyőződése után fizetendő. Ajánlatok „Tisztességes“ jelleg alatt Mosse Rud. hirdetői irodának Budapest, Károly-körút 9. küldendők.

Gazdaközönség

figyelmébe.

(1863)

Jutányosan eladó

6 drb 1500 kgr. hordképességű 2 1/4 m. hosszú, 1 1/4 m. széles 8 vasoszlopu és erős vaskoriáttal ellátott százados új marhamáza, 8 drb 3000 kgr. hordképességű tolosuly-rendszerű százados ujszekérhidmérleg, 19 db 1000 kgr. hordképességű, súlyokkal ellátott tizedes és 28 drb 500 kgr. hordképességű súlyokkal ellátott tizedes mérleg. Javítások a helyszínen saját szerelőim által pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

DÉNES MANÓ mázsamesternél

BUDAPEST, VII., Dobány-utca 78.

Fajtiszta duppau vetőmag eladás.

Tóth János földbirtokos jankamajori gazdaságában (u. p. Halas, Pest-m.) a magyar-óvári m. kir. növénytermelési kísérleti állomástól beszerzett mag után közvetlenül termelt

duppau zab

koránérő, bőtermő, hazánkban legjobban bevált zabfaj — mely ápril hó 15-ig teljes sikerrel vethető

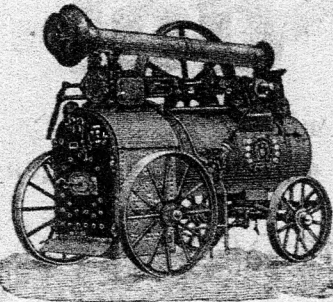
vetőmag eladó.

Egy métermáza zsák nélkül 14 korona. Kívánatra a zab a gazdaság zsákjában is expedíálattik. 346

Fehér Miklós

gépgyára

Budapest, IX., Üllői-út 23. szám.

CSEREÜZLETEK lokomoblok és csep- lögépekre kiterjednek.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzcseplő garnitúrákat, Compound lokomoblokot stb., raktáron tart mindennemű gazdasági gépet, földmívelési eszközt, továbbá

jól kijavított

lokomoblokot és eséplőgépeket különböző gyártmány és nagyságban, ajánlja jól felszerelt gépműhelyét gépek javítására és malomszerelvények gyártására.

Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A tenyészet felosztása folytán az alulírott intézőség eladja:

simmenthali tenyészmarháit.

Hauptmann Peller'sche

Gutverwaltung

578

Freiling, Post Oftering.

Szőlőajtványok

Nemes-Kadarka, Erdő-Piros-Bakor, Kővidinka, Aramon, Alecanbusz, Olasz-Rizling, Rajnai-Rizling, Madlen, Chass, piros és fehér (gringyanos) Juhfark stb. stb. gyökere, fás, székány minőség különböző alanyokon fajtáztat. Árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Ezen katalógus megismerése még azoknak is érdekesnek áll, kik ideai arányjelöltek már fűdették, vagy esedő szőlőket rendelni szándékok mincson. — Tartalmassza az összes szőlőfajták leírását, termőképességét, nevelését, egyéb művelését s más gyakorlati tudnivalókat.

Élőkerítés

(Élőszvény)

Gleditschia (koronatoris, kizsüstör vagy tükörlepenyfa) valamennyi szőlőgyökér között legelő. Gyorsan fejlődik, nem csemetézik, mint akác, orgona stb. stb. 15-25 cm. magas törzseivel ember és bármilyen állatnak ellenáll. Főelőnye, hogy agyag, homok, meszes, kőves, szikes stb. talajban kitűnően él. Szőlők, kertek, legelők, udvarok, majdok, temetők stb. körüli kerítéshez feltűnőhatalan, legelőszűb, szűk és szűknyit képez. Ezer darab csemme ára 8 ft., elegendő 200 méterre. Minden megrendeléshez rajzokkal ellátott nyomtatott útítéleti és kezelési utasítás mellékeltek. — Magyar, friss szedés, csiraképes 100 kiló 28 ft., 50 kiló 18 ft., 10 kiló 4 ft. 20 kr. Ismertető árjegyzék ingyen és bérmentve. Cím: „Ermelléki első szőlőajtvány-telep“ Nagy Gábor, Nagy-Károly Bihar megye. 10138

Mc Cormick Harvesting Machine Company.

Chicagói aratógépgyár.

Kévekötoaratógép. Marokrakóaratógép.

Fűkaszalógép. Szénagyűjtő-gereblye.

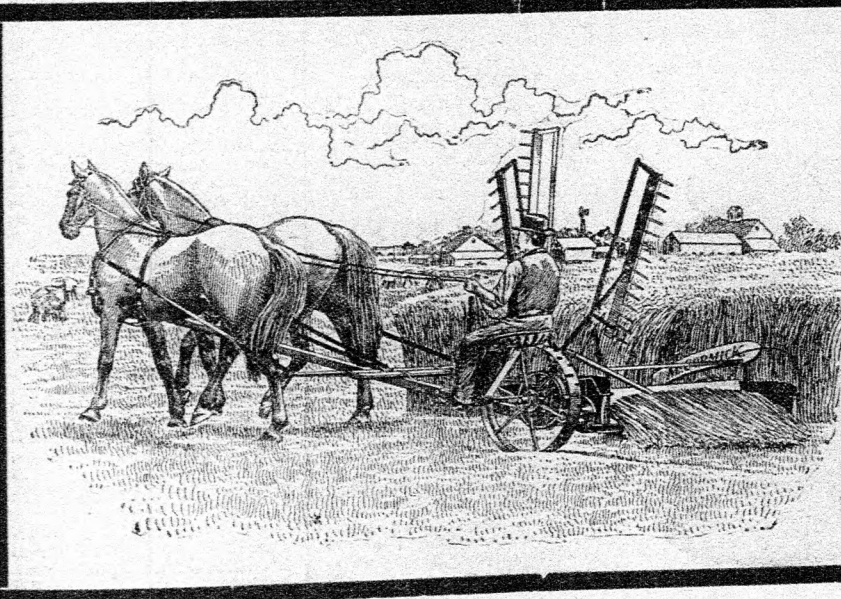
Kaszaélesítő. Kévekötozsineg.

Nemrég nyitottuk meg Budapest, V. Váci-ut 38. számú üzletünket és azt magunk vezetjük egyenesen saját üzemünk szerint. Ezen időnyben szolgálhatunk tiszta manillakötőzsineggel, melyet chicagói gyárunkban gyártottak. Képes árjegyzékekért és útmutatásokért tessék az alul jelzett címhez fordulni:

Mc Cormick Harvesting Machine Company.

WILLIAM J. STILLMAN, igazgató.

Budapest, V., Váci-ut 38. szám.

A dr. Aschenbrandt-féle

bordói-pora legbiztosabb, kényelmes kezelésű és olcsó ellenszere
a szőlő- és a burgonya**peronosporájának**

Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” raktárában:

50 kgos zsákokban à kg. 38 kr.
10 kgos zsákokban à kg. 40 kr.
5 kgos zsákokban à kg. 40 kr.A szőlő első permetezéséhez 1°/_o; második permetezéséhez 1¹/₂—2°/_o; harmadik permetezéséhez 1¹/₂—2°/_o-os oldatot használunk. — Egy kat. holdra kell 3 permetezéshez 22—25 kg. bordói por, 25—30°/_o-al kevesebb, mint a tiszta rézgáliczból. — A port **konyhaszítán** a vízbe szitáljuk és kész az oldat.

A dr. Aschenbrandt-féle

réz-kénpor

a legbiztosabb, olcsó és a szőlőt egyéb betegségtől is védelmező ellenszere az

oidiumnak (lisztharmat).

Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” raktárában:

50 kg. zsákokban à kg. 26 kr.
10 kg. zsákokban à kg. 28 kr.
5 kg. zsákokban à kg. 28 kr.Ahol az 1899-ik évben volt **oidium**, először április hóban, a mikor a szőlő hajtása 10—12 cm., **porozzunk**; másodszer június hó végén, harmadszor augusztus hóban. — Egy kat. holdra kell 3 porozásához 15—18 kg. **réz-kénpor**. **Sokkal kevesebb fogy belőle, mint a közönséges kénporból.****Az emelkedő rézgálicz és kénárak folytán a dr. Aschenbrandt-féle porok fenti árai ideiglenesen kötelezők. — Tessék mielőbb a rendelést eszközölni, hogy a tavasszal szállíthassunk. Elkésett rendelések teljesítéséért nem szavatolunk, mert a gyártás korlátolt.****Permetező és fújtató gépek:**Vermorel-féle „Eclair” permetező 20 frt
Vermorel-féle „Torpile” porozógép 18 frt**Megfelelő magyar gyártmányok:****Permetező** 14 frt
Kézi **fújtató** (igen finoman poroz) 5 frt
Háti **porozógép** (igen finoman poroz) 14 frt

Az „Aschenbrandt-féle” porok megrendelhetők a vezérképviselő

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél,**BUDAPEST, (Alkotmány-utca 31. szám).**

Ezenkívül megrendeléseket elfogadnak:

A „Borászati Lapok” kiadóhivatala,**BUDAPEST (Köztelek)**

és a vidéki megbizottak.

Vetőmag-burgonya eladás.

A takta-harkányi uradalomban 400 q. válogatott Reichskanzler vetőmag burgonya eladó: m. p.

50 q.-tól feljebb 5 korona pro q.**10 q.-tól „ 6 „ „****kisebb mennyiség 8 „ „**

610

vevő zsákjaiban franco vasut Takta-Harkány.

Megrendelések az uradalom számtartói hivatalához Takta-Harkány Zemplén-megye intézendők.

Gazdák figyelmébe!Minden gazdaságban **nélkülözhetetlen a szabadalmazott s többszörösen kitüntetett****„Diadal” terményrostákat**
ajánl **Behán Sámuel** kizárólagos tisztítógép készítő **B.-SZARVASON.**Az általam készített gépek, rosták egész uj alapelvein készülnek, munkaképességük minden eddig gyártott rosták felett áll, mit az O. M. G. E. által Szolnokon rendezett rostaverseny eredménye is mutat, **hol az I. számú „Diadal”-rosta az I. díjat, állami arany érmet nyerte; Szegeden, uj és figyelemre méltó czímmel; 1896-ban kiállítási éremmel lett kitüntetve.**

Minden gabonanemhez használhatók feltűnő eredménnyel, ugyszintén

heremagvak tisztítása és arankamentosításához is kitűnően beváltak. Könnyen hordozható, legujabb mód szerint. Egy tengelyen felerősített 2 kerék által egy 14 éves gyermek, mint egy zsáktaigát a magtárban, sőt azonkívül is száraz földön könnyen viszi stb., stb.

Kivánatra részletes éremterest és árjegyzéket küld 529

Behán Sámuel,**kizárólagos tisztítógép készítő B.-SZARVASON.**Tenyészet felosztása miatt
eladásra kerül**100 darab szőke mangalicsa
tenyészekocsa és 16 darab tenyészkan****Haraszi Sándor és Oszkár Békés-Szarvasi, Pa. Décsi gazdaságában.**

Felvilágosítást nyújt

620

Haraszi Sándor, Békés-Csabán.**Rózsakarót**

jutányosan szállít

NEUMANN és MANNHEIM

faárugyár

BUDAPEST,

Örömvölgy-utca 38—40.

Telefon: 50—15. 572

Olcsó szőlővessző

eladás. Ripária Portalis I. oszt. síma vesszőnek ezre 16 Kor., II. oszt. 7 Kor., gyökeres I. oszt. 24 Kor., gyökeres II. oszt. 16 Kor., kaphatók továbbá finom európai síma és gyökeres vesszők legjutányosabban. Pta-Gyopárosi szőlőkezeléségnél, u. p. Mező-Peterd. 598

Champlaine

tavasz buza vetőmag eladó mmásánként sítóki vasutállomáson 16 koronáért. Ugron Ákos, u. p. Tab, Somogy megye. 609

Kényelmes nyaraló,

árnyékos kertben, a fővároshoz közel, állomás mellett kereskedik. Felültelek: 4 butorozott szoba, tágas veranda, szép kintáással, árnyas kert, lehetőleg egyedül használatl. Bérmelegkos. Szives ajánlatok e lap kiadóhivatalához intézendők „Víz és levegő” cz. alatt. 501/a

Spárgagyökér

argentinai, igen szép kifejlett erős példányokban 2 és 3 évesek 1000 drb. 30 kor. 100 drb. 4 korona. Megrendelések kéretnek a simontornyai uradalom tisztartóságához, Simontornya Tolna m. 563

1700 magyar

hold körül jó bérletet keresek lehetőleg dunántúl közel vasúthoz, ószi esetleg ujévi átvételre a szántóföld körülbelül 1400 hold legyen. Cím a kiadóhivatalban. 476

Tartósan

készített bicikli kosár — amely a biciklinek ugy otthon való biztos eltartására, mint különösen utazás alkalmával e célra igen alkalmas eszköznek bizonyult, kapható 15 koronáért Szekeres János urad. némes fűttelep közelénél Galgócson. Ugyanitt megrendelhetők szőke és gyümölcszállító kosarak is 100 drbként 40 koronáért. 509

Alomszalmát.

3000 m. mászat elad a lovasbéri nyi vasutállomástól kis órányira fekvő helyről a gazdasági hivatal, Csákvár. 547

Leégett.

magyar állami cséplőkereseket jóállás melletti útra felépit, vagy megvásárol, Fehér Miklós gépgyára Budapest, IX., Üllő-ut. 493

Tökmag.

Indiai Mammuth őrisíri takarmánytök kja 100 filléért Tarnai Bertalannál Apostagon Pestm. kapható. 517

Hirdetési ár 15 szög 60 fillér, ezen felül minden sor 4 fillér, feltűnő betűkkel 8 fillér Csim költségnél minden betűtábla 60 fillér bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK

Csim megmondák és a munkádalom terméket, továbbá állást keresők és azok hirdetésnyel vételnek fel a kedvencnyes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélblyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Lederer
Arthur és Károly urak Pusztatényői (Szolnokmegye) gazdaságban egy nőlen, tapasztalt, szorgalmas kulesér, azonnali belépésre alkalmatartik. Évi fizetés 400 korona és ellátás. Sajátkezűleg írt ajánlatok bizonyítványokkal, melyek vissza nem küldetnek, fenti címre küldendők. 583

Bérgazdaságomba
szépen igényű gyakorlottok vagy írások keresek azonnali belépésre. Ajánlatok bizonyítványokkal és igények jelzésével Lévy Zsigmondhoz, Tab-ra, Somogy. Intézendők. 606

Nőlen és magyar ajku **gazdasági ellenőr,** kellő szakértelemmel és több évi gyakorlattal, nagyobb gazdaságokhoz keresetlik. Bizonyítványokkal felszerelt ajánlatok Grünwald testvérek Csány (Hévesmegye) címre intézendők. 605

Botos ispáni
állás töltendő be egy józan, becsületes, megbízható, nős egyénnel; kinek a gazdasági teendőkhöz gyakorlata van; számviteli és egyéb elnyben részesülnek. Bizonyítványok nem küldetnek vissza. Csim: Bogay István, Zala-Haláp, u. p. Tapolca. 612

Gazdatiszt,
ki a cukorrépa termeléséhez is ért, azonnali belépésre keresetlik. Ajánlatok bizonyítványokkal Balogh László, Budapest, Teréz-körút 25. Intézendők. 629

ÁLLAST KERESŐK.

Okl. gazdász,
25 éves, hadmentes, 5/4 évi évi gyakorlattal kitűnő bizonyítványokkal, segéd-tiszt, ellenőri állást keres, azonnali belépésre. Csim a kiadóhivatalban. 378

Nős,
25 éves, adat m. kir. földmives iskolát végzett, katonai kötelezettségének eleget tett, egy évi gyakorlattal bíró erlyes egyén, ki a szélesreterít és ért. gazdál. kuleséri vagy segéd-tiszt állást keres, a bármikor belépésre. Szíves megkeresések „H. S.” jel alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 519

40 éves,
nőlen, kiszolgált katonai altiszt és földmives-iskolát végzett egyén, a gazdaság minden ágában, valamint a cukortermelés kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, megfelelő állást keres, melyet azonnali elfogadhat. Csim a kiadóhivatalban. 592

Földmives-iskolát
kitűnő sikerrel végzett, katonai kötelezettségének eleget tett, 31 éves, nős, 10 m. kath. valásu gazdatiszt, 5 évi gyakorlattal állást keres; mint önálló kezelő is volt alkalmazva, honnan nagyon jó bizonyítványai van, érti a sertés-, marhahizlálást és a könyvvizetést is. Szíves megkeresések „O. M. H. 575” jegy alatt egyén-győre kéretnek. 675

Jó házból
való 20 éves fiatalember, gazdaságban gyakorolnak csekély fizetés mellett óhajta április 1-én belépni. Csim a kiadóhivatalban. 549

Földmives-iskolát
kitűnő sikerrel végzett izraelita fiatal ember, egy évi gyakorlattal s 4 gymnasiummal, keres állást. Csim a kiadóhivatalban. 607

Nős
gazdatiszt állást keres mellobbi belépésre, keszthelyi intézetet joles sikerrel végzett, kath, 36 éves, nőlen magyar, német és tót nyelvet beszéli, grófi uradalomtól 13 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt. Csim a kiadóhivatalban. 601

Földmives-
és tejjgazdasági szakiskola, úrlétezetől tanfolyamot végzett, 16 évi gyakorlattal, 36 éves, nős egyén, megfelelő állást keres. Csim a kiadóhivatalban. 585

Tejjgazdasági
szakiskolát végzett, harmincöt éves, nős egyén, ki teljesen jártas a sajt- és vajkészítésben, a kulesári teendőkhöz, tehén és borjúknál leggyakrabban előforduló betegségek és azok gyógyításában, ugyiszinte könyvvelben is jártas, állást keres azonnali belépésre. Csim a kiadóhivatalban. 598

Földmives
iskolát, előzőleg 4 középiskolai osztályt végzett 23 éves keresetény ifjú, másfél évi gyakorlattal, uradalomban megfelelő állást keres. Gazdasági könyvelésben, iradai teendőkhöz teljesen jártas. Csim „Gazda” Oroszlámos, Torontálmegye. 616

Gépezetek és kazán-
fűtők egylete Budapest, Népszínház-utca 11. a géptulajdonos uraknak gépezeteket és kazánfűtőket díjtalanul közzvetit. Csepélesi időnyre már is közvettünk. 615

Földmivesiskolát,
szeszifői tanfolyamot vég ért, gépkezelői vizsgát tett, a gazdaságban több évi gyakorlattal a kettős könyvvelben jártassággal bír 27 éves fiatal ember állást keres. Csim a kiadóhivatalban. 617

Gulyás-gazda,
és tehénész-gazda, ki nagyobb uradalomban tíz évig egyhuzamban alkalmazásban volt, családos, állást keres. Csim a kiadóhivatalba. 624

Egy
31 éves fiatal ember, ki a sárvári tejjgazdasági szakiskolát végezte s már több időig, mint főtehenész működött, elfogad akár sajt- és vajkészítést, valamint a kulesári teendőket továbbá a kiadóhivatalban. 627

Gazdasági
intézetet végzett 30 éves keresetény nős óvadékképes gazdatiszt állást keres; 10 évi gyakorlattal, teljes jártassággal bír a gazdaság minden ágában, ugy a könyvvelben is magyar és németül. Csim a kiadóhivatalban. 625

ÁLLATOK.
Eredeti
Rambouillet
kosok 157

mindenkor nagyobb mennyiségben, dus választékban kaphatók gróf Herberstein Albert

uradalmi igazgatóságánál **Strilek,**
Morvaország.

Eladó tinók.
Gazdaságomban 100 drb egy és 100 drb két éves elsővándú, erdélyi magyar faj tinó eladó. Gécs Sándor, Nagy-Ikád, Szolnok-Dobokamegye. (Posta-táviró- és vasutállomás.) 629

Szolnok-Doboka
megyében, Esztényben, Bogdányi Gábor birtokában 200 drb 1 éves és 60 darab 3 éves ökrüldő erdélyi magyar faj eladó. Ertekezhetni a tulajdonossal. Sürgönycím: Bogdányi Xp. Nagy-Ikád Esztény, Posta Esztény, Szolnok-Dobokamegye, vasutállomás Választványok, vasutállomás Választványok, Benczika. 613

Simmenthal bikák.
Importált egyedektől származó tellivár simmenthal törzkönyvelt bikák eladók Fáy Zoltán, Ecséd-i gazdaságban. 603

Brabant
női 42 m. után nevelt 3 drb. 3 éves méltó eladó Tóth-Szerdahelyi gazdaságban Zalam. 604

Hazai kondorfajta
1 és 2 éves kifogástalan jellegű és alkotó tenyésztéseket és koozák nagyobb mennyiségben eladók, megrendeléseket a hó végéig elfogad Emsődi (Srausz-féle) gazdaság intézősége Nagyszécsényben, Nógrádmegye. 590

Eladó
14, esetleg 20 drb szép tarka ökrök (nem mustar) akár igába valóak vagy pedig hizlálásra. Sulya páronként 1800 kg. felül. Dorandi bérgazdaság, u. p. Vas-Kethely, Vasmege. 595

Eladó
állandóan gazdag választékban csak elsőrendű erdélyi **magyarfajtinó**
és **igás ökör.**

Előjegyzéseket: későbbi fix szállítási helyben vagy a vásárló uradalomban átadva elfogadunk — az előjegyző félre való minden kötelezettség nélkül. — Bővebbet: László és társai gazdasági intézőségénél 63
Kolozsvárt, Nagy-utca 1. sz.

Vöröstarka
tinó és üszó

teljesen prima, 1—2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben

kapható olcsó áron. Későbbi, ugyszintén jármos és beállítási ökrök szállítására vállalkozom. 8956

HENRIK IGNÁCZ,
Szalónak (Vasm.).

VEGYESEK.
Szeszgyárosok
flajmémbe ajánlom a még ma is 24% keményített tartalommal bíró Topasz, Leliva és Lech vetőmagnakvaló kolompéromat, a Hódmező vasut állomáshoz szállítva 5 koronáért mmásánként. Megrendelések Mándy Géza Vállaj, Szatmár. címen eszközölendők. 621

Csendes
nyaraló szép árnyas park közepében, vasuti állomáshoz gyalog 10 perc, nyári időnyre bebutorozva kiadó két népes mezőváros közelében. Csim a kiadóhivatalban. 622

500 métermázsza
takarmányrépa és 200 mm. finom asztali burgonya — eladó. Mérey gazdaság. Felső-Köröskény, Nyitra mellett. 611

Eladó
Ezem nagyobbítás folytán jutányos árban egy 50 HP. gőzgép teljesen jókarban alig 4 évig használt, továbbá egy Doraux-féle vizigépjűtés-készülék alig használt 1500 hl. naponkénti vízmennyiségre. Csim Ivánkovits István Kastélyos Dombó Somogy megye. 618

Cuprin-por
eghízotabb és legolcsóbb óvszer a szőlő és burgonya peronosporája ellen.

Sulfur-por
tapadó és legbiztosabb ellenszere az oidiumnak (lisztharmat) sokkal olcsóbb mint más hasonló készítmény.

I-rendű Kékkövet, Creolin, Karbolsavat, Keserű sőt, Entian és Kalmus gyökereket, csodasót, sósavat, szappanfűző sódát, összes kötszereket, valamennyi állati és gazdasági vegyszereket legjutányosabban szállít

DETSINYI FRIGYES,
Budapest,
V., Marokkó-u. 2., a Fekete Kutyához.

VÁSÁROLJUNK
világhírű erfurti magvakat.
Kaphatók most **BUDAPESTEN**
Radwaner és Rónai
magkereskedésben,
V., Nádor-u. 8. sz.
J. C. SCHMIDT erfurti magtermelő német. osász. udvari szállító **magyarországi főraktárában.**
Ugyanott gazdasági vetőmagvak, fűmagvak stb. a legkifináltabb minőségben jutányosan beszereshetők.
Tessék árjegyzéket kérni.

Luczerna,
Réпамag,
Csomós ebir
Francia perje
fűmag.

Korán érő:
tavaszi
buza,
duppau
zab,
székely tengeri,
Faiskolai termékekből

Vadgesztenye,
Kórisfa,
tölgyesfák és csemeték,
kosár fűzdugványok.
A drassói magyar törzstenyészetből több db. kiválóan fejlett

bika
69 Kapható:
gr. Teleki
Arvéd úr
drassói uradalmában,
u. p.
Koncza.

Pénz.

Jelzálog
kölcson házakra és nagyobb földbirtokra egy I-ső rangu pénztintézetű 584

Krausz Mór
által. Lakik:
== Budapest, ==
V., Hold-u. 25.

Szepességi
kárptai fenyőborovicska, valódi, legfinomabb minőségű, kis üstben égetett, állott régi, egyike a legegészségesebb italoknak, kitűnő szer gyomor-baj ellen, hathatós étvágygerjesztő, a vesék működéséhez szerfelett kedvező hatású. 5 kilós palack bértmentre, utánvétellel 3 ft 75 kr. Gánovszky Gusztáv, fenyőborovicska-termelő Szepes-Szombat (Szepesmegye). 8685

Agancsok,
remek példányok, haláleset miatt **eladók.**
Csim a kiadóhivatalban. 592

Berkenye fűcskák
(Sorbus aucuparia)
többszörösen iskolázott, erős jól fejlődött, egészséges fűcskák, a tenger szine felett 750 méter magasságban tenyésztve, szállítok jól becsomagolva Mürzschlag helybeil vasutállomástól bármily mennyiségben 20 drbtól felelle.

2-2 1/2 m. magasak a 30 fill.
2-3 " " " " 40 " "
3-3 1/2 " " " " 60 " "
3-4 " " " " 80 " "
4-4 1/2 " " " " 100 " "
4-5 " " " " 120 " "

Hasonló vadgesztenyefák (Aesculus hippocastanum) erők, jól gyökerezett fák, többszörösen iskolázva
2-3 m. magasak a 80 fill.
3-3 1/2 " " " " 100 " "
3-4 " " " " 140 " "
4-4 1/2 " " " " 180 " "

Továbbá piramidális alakra növesztett boróka fenyő (Juniperus communis) termelőkhöz is ültethető és igen szép, többszörösen iskolázva 92-12 m. magasak a 80 fillér. 763

ANTON PAYER vállóór
MÜRZSCHLAG vasutállomás.
Az uradalomnak
évenként 1000 m. tűzfára volna szüksége, ennek szállítására, a fa nemének és árának megjelölésével, Szabad-Batján állomáson átérve (D. V.) az alábbi címre kérek ajánlatot. Urad. felügyelőség Nagy-Láng. 567

Erőteljes
vizla-kütyök eladók származnak híres kutatónyészdoból importált egyedektől. Ugyanitt kitűnő rizling bor és különféle kis üstben főtt pálinka kapható. Csim a kiadóhivatalban. 576

Készletem

vörös eckendorfi répa magból elfogyott, szolgálhatok azonban még kitűnő minőségű

németországi sárga eckendorfi,

németországi sárga oberndorfi,

hazai sárga oberndorfi,

hazai vörös oberndorfi,

németországi sárga olajbogyóalaku,

németországi vörös olajbogyóalaku,

németországi vörös Mamuth,

németországi vörös Buczok,

németországi sárga Buczok,

és rózsaszínű takarmány-cukor

répamaggal jutányos

árban

Haldek

magnagykereskedése **Budapest,**

Károly-körút 9. szám.

GÓZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.
Érdeklődők kéremnek, hogy alantí emimemhez forduljanak.
gőszántási vállalkozó
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Önműködő vízszállító

berendezéseket közeli források felhasználásával szállít

Kunz Antal

Weisskirchen (Morvaország).

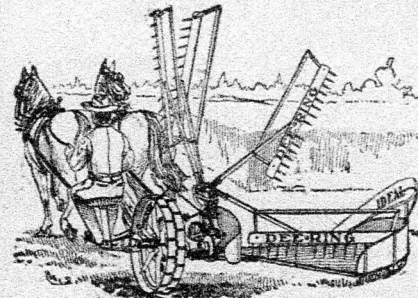
Szivattyúk és fecskendők

minden fajtában. 466

Prospektusok és költségvetések
ingyen és bérmentve.

A világhírű és hazánkban nagy elterjedtségnek örvendő amerikai
„Deering“-féle fűkaszalógépeket,
marokrakó aratógépeket és
kévekötő aratógépeket,
szénagyűjtőgépeket

valamint egészen vasból és aczélekből készült

(lógereblényeket) van szerencsém a t. gazdaközönségnek akként ajánlani, hogy hogy minden általam szállított ilyen gépek használhatóságaért és jó munkájáért, nemkülönben anyagának jóságáért elvállalom a felelősséget.

Szükséglet esetén kérem a megrendeléseket ezen gépekre nekem már most feladni, mivel azokat korlátolt számban hozatom Amerikából, megtörténhet, hogy késői rendelvényeket legnagyobb sajnálatomra már nem lennék képes fogatosítani.

PROPPER SAMU

az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője

BUDAPEST, V., Váci-körút 52. szám.

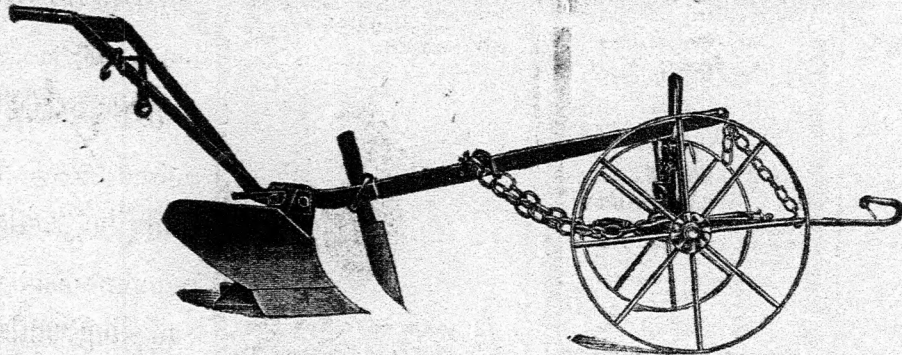
— Árjegyzékekkel és elsőrendű bizonyítványokkal kívánatra készséggel szolgálók. —

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Magpróblás vagy más gyártmányval való összehasonlítás végett gyártmányaimat a t. gazdaközönség figyelmébe bocsátom.

olcsó ár, elsőrendű minőség és czélszerű szerkezetüknel fogva országszerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek örvendenek.

Árjegyzékekkel és árajánlattal szívesen szolgálók.

Bächer Rudolf

cs. és kir. kizárólagos ekegyára
BUDAPEST,
VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

AZ

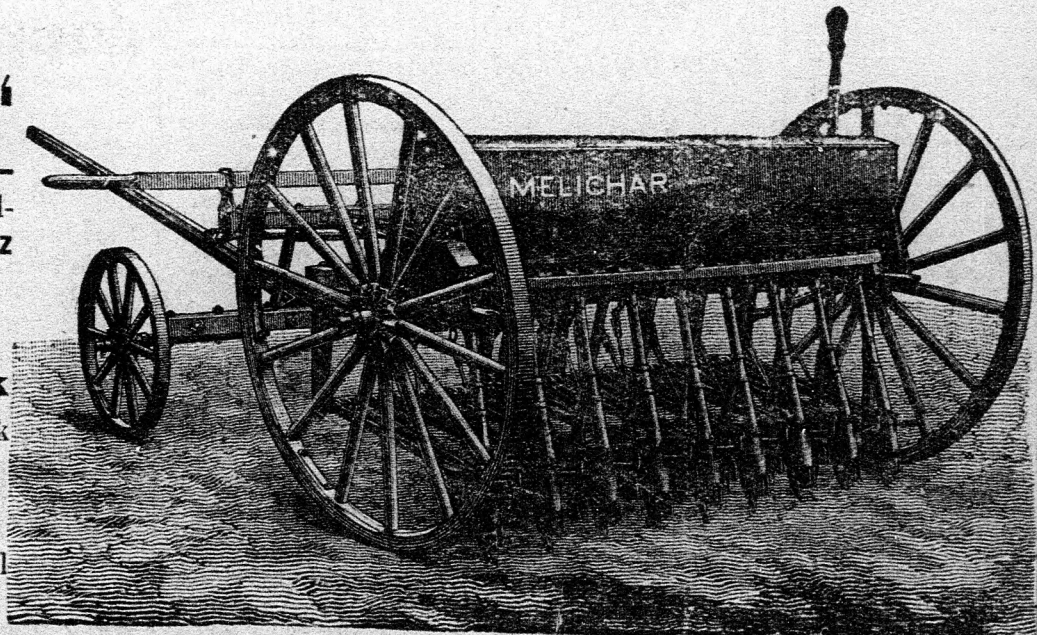
„Unicum-Drill“

egyetemes **sorhivatógép** sokoldalú használhatóságánál, czélszerű szerkezeténél fogva egész Európában

a legjobb hírnévnek és a legnagyobb kelendőségnek örvend, ezeknél fogva az összes eddigi vetőgépek között az

első helyet foglalja el.

Árjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:

Melichar Ferencz

cs. és kir. szab. kizárólagos vetőgépgyára
Budapest,
VI. ker., Nagymező-utca 68.

„Patria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest (Köztelek).

Egyedüli specialis ekegyártással foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában. Egyedüli kizárólag sorhivatógépekkel foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.